

Lexo

Libri për *filloristët* (I – V)

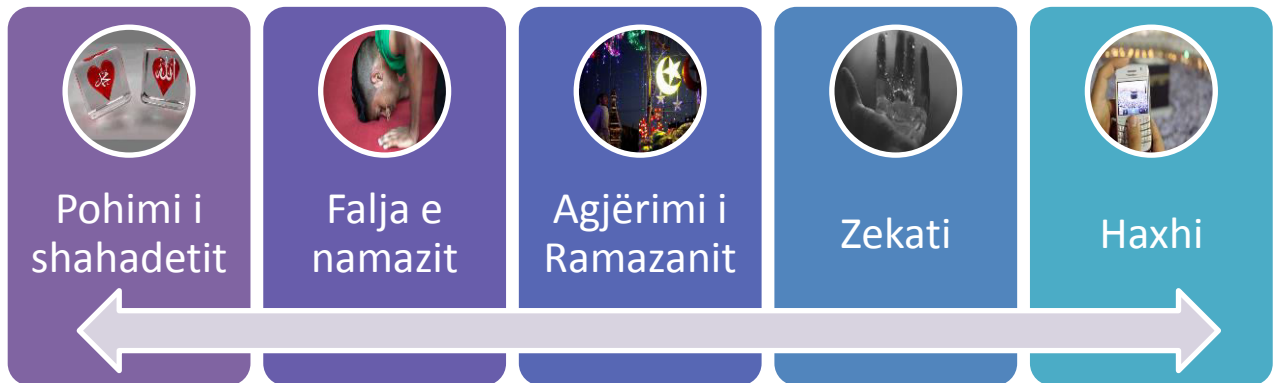
Lënda: **Hyrje në fe**

Autor: Gentian Jetishi

Kapitulli	Lënda	Tema
I	Hyrje në fe	Kushtet e besimit Islam Kushtet e Islamit
II	Hyrje në fe	Shahadeti Besimi në Zotin Një
III	Hyrje në fe	Dashuria e Zotit për njerëzimin Terminologji fetare
IV	Hyrje në fe	Besimi në Engjëj Pastërtia
V	Hyrje në fe	Besimi në Profetët Namazi
VI	Hyrje në fe	Besimi në Librat e Shpallur Namazi
VII	Hyrje në fe	Besimi në Ditën e fundit Namazi
VIII	Hyrje në fe	Besimi në Caktimin dhe Vendimin Namazi

I	Hyrje në fe	Kushtet e besimit Islam Kushtet e Islamit
---	-------------	--

⇒ Kushtet e fesë Islame

⇒ Kushtet e besimit Islam

- Besimi në Zotin Një
- Besimi në engjëj
- Besimi në Librat e Shpallur
- Besimi në Pejgamberët
- Besimi në Ditën e Gjykimit
- Besimi në Caktimin dhe Vendimin

Transmetohet se Omer ibn Hatabi ka thënë: “Një ditë, tek po qëndronim ulur me Profetin a.s, u shfaq një burrë i veshur me rroba të rardha dhe me flokë shumë të zinj. Tek ai nuk shiheshin shenja udhëtari dhe askush nuk e njihte. Eci dhe u ul pranë Profetit a.s. Duke i mbështetur gjunjët përballë gjunjëve të tij dhe duke ia vënë pëllëmbët e duarve mbi kofshë, pyeti:

‘O Muhamed, më trego ç’është Islami?’

I Dërguari i Allahut, paqja dhe mëshira e Tij qofshin mbi të, u përgjigj: ‘Islami është të dëshmosh se nuk ka zot tjetër përveç Allahut dhe të dëshmosh se Muhamedi është i Dërguari i Tij, të falësh namazin, të japësh zekatin, të agjërosh Ramazanin dhe të kryesh haxhin nëse të jepet mundësia”.

“Të vërtetën the” – tha ai dhe ne të gjithë u habitëm se si vetë e pyeste dhe vetë pohonte për të vërtetën.

Pastaj tha: “Më trego ç’është imani”. Profeti (a.s) tha: ‘Të besosh në Allah, në engjëjt e Tij, në librat e Tij, në të dërguarit e Tij, në Ditën e Fundit dhe të besosh në caktimin e së mirës dhe së keqes”. “Të vërtetën the” – tha burri dhe e pyeti sërish: “Më trego ç’është ihsani”. Ai (a.s) tha: ‘Ta adhurosh Allahun sikur po e sheh, sepse dhe pse ti nuk e sheh, të sheh Ai ty”. Në fund Profeti a.s u tregoi shokëve të tij, se ai ishte Xhibrili (a.s), i cili kishte ardhur t’ua mësonte fenë.

⇒ Shahadeti

Besoj dhe deklaroj se ekziston vetëm një Zot - All-llahu dhe se Muhammedi është rob dhe i dërguar i Tij ”.

- Shahadeti është detyra e parë e myslimanit!
- Kush e thotë me bindje dhe sinqeritet dhe vdes me këtë bindje dhe të thënë, ai hynë në xhenet.

Fytyrën (kënaqësinë) e Allahut.”

Në hadithin autentik ka ardhur se: “Ditën e Gjykimit sillet një person të cilit i shfaqin 99 regjistra. Ku secili regjistër është i madh aq sa arrin shikimi.” (Pra, me mëkate). Nëntëdhjetë e nëntë regjistra me mëkate. “Ku secili regjistër është i madh aq sa arrin shikimi.” Pastaj atij i thuhet: “A mohon diçka prej tyre (regjistrave me mëkate)?” Thotë: Jo. I thuhet: A të kujtohet ndonjë e mirë (që ke bërë)? – Ai shtanget dhe nuk flet. Dhe i sjellin një kartë ku është shkruar fjala ‘La ilahe il lAllah’. Personi thotë: Çfarë vlere ka kjo kartë në krahasim me këto regjistra (të mbushur me mëkate)?! I thuhet: “Ty nuk do të bëhet asnjë padrejtësi.” Kështu që vendosen regjistrat në njërën anë të peshores dhe fjala ‘La ilahe il Allah’ në anën tjetër të saj, dhe karta me fjalën ‘La ilahe il Allah’ rëndon më shumë (se regjistrat) e kështu personi futet në Xhenet.”

Muhammedi a.s. thotë: “Besimi vjetërohet në zemrën e secilit prej jush, ashtu siç vjetërohet rroba, prandaj ripërtërijeni besimin tuaj duke thënë shpesh fjalën LA ILAHE IL ALLAH, MUHAMEDUN RESULULLAH

"Esh'hedu en la ilahe il-lall-llah ve esh'hedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu”

I Dërguari a.s. – se ka thënë: “Kush ka si fjalë të fundit ‘La ilahe il lAllah’ (Nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut) do të futet në Xhenet.”

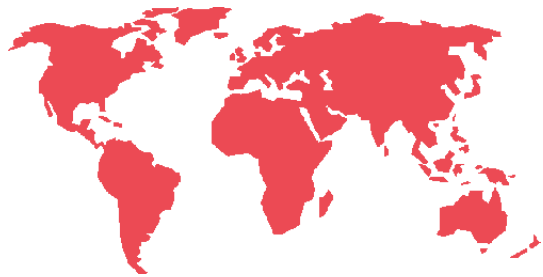
I Dërguari a.s. “Allahu ia ka ndaluar Zjarrin atij që thotë ‘La ilahe il lAllah’ (Nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut), duke kërkuar me këtë

⇒ Besimi në Zotin Një

“Ne nuk e krijuam qiellin e as tokën dhe çka ka në mes tyre, pa qëllim (shkel e shko), ai është mendim i atyre që nuk besuan...”. (Sad 27),

“Ne nuk dërguam asnjë të dërguar para teje e të mos i kemi shpallur atij se: Nuk ka të adhuruar (hyjni-zot) tjetër përveç Meje, pra adhuromëni!”(Enbija: 26.)

Allah është emri më i lartë i Zotit Një dhe të vetëm.

- ▶ Zoti është Krijues, Furnizues, Mirëmbajtës i gjithë universit. Ai është mbrojtësi i të gjithëve! Ai i përkrah njerëzit që e njohin dhe e adhurojnë Atë.
- ▶ Zoti ka më shumë se 99 emra dhe cilësi të bukura. Prej çdo emri Tij ne zgjerojmë njohuritë dhe bindjet tona për Të. Kur Zotit i drejtohem me lutje, duhet zgjedhur emrat e përshtatshëm në bazë të nevojës që shprehim.
- ▶ Përveç njohjes, Zotin duhet edhe adhuruar. Adhurimi përfshinë të bërit lutje, namaz, agjërim, të ndihmuarit skamnorëve dhe çdo veprimtari tjetër që qëllimin fillestar e ka për hir të Zotit.

Zoti thotë në Kuran:

1. Thuaj: Ai, All-llahu është Një!
 2. All-llahu është Ai që çdo krijesë i drejtohet (i mbështetet) për çdo nevojë.
 3. As s'ka lindur kë, as nuk është i lindur.
 4. Dhe Atij askush nuk i është i barabartë.
- /Kuran, Ihlas/

[Lutjet e namazit](#)

SUBHANEKE ALL-LLAHUMME WE BIHAMDIKE WE
TEBERAKESMUKE WE TE'ALA XHEDDUKE WE LA
ILAHE GAJRUKE

Ne lindim me lejen e Zotit të gjithësisë. Kur te vdesim, përsëri do të vdesim vetëm me urdhrin e Zotit.

Në Ditën e Gjykimit merremi në llogari, vetëm me urdhrin e Zotit dhe me dijen e Tij.

Në xhenet, do të hyjmë vetëm me mëshirën e Zotit të gjithësisë. Ne kemi nevojë për Zotin.

Muhammеди a.s. thotë: “Kush e ul veten përpara Zotit, Zoti gjithmonë do të ngrejë atë njeri. Kush nuk e ul hundën para Zotit, Zoti gjithmonë do ta ulë atë person”

Prandaj njohja e Zotit, përkushtimi ndaj Tij të bëjnë njeri të lirë prej gjitha krijesave dhe gjithçka tjetër.

⇒ Dashuria e Zotit për njerëzimin

Zoti na do neve?

Muhamedi a.s thotë :*“Kur Zoti e do një njeri, thërret Xhibrilin dhe i thotë:“O Xhibril, unë e dua filanin, prandaj duaje dhe ti!” dhe e do edhe Xhibrili, i cili nga ana e tij, thërret:“O banorë të qiellit! Zoti e do filanin, prandaj duajeni dhe ju!” dhe e duan edhe banorët e qiellit. Mandej, dashuria për këtë njeri, instalohet dhe tek zemrat e banorëve të tokës.”*

Thotë profeti Muhamed a.s në një hadith

kudsij, se Zoti i lartësuar thotë:*“Kush armiqësohet me një evlija (njeri që e dua) i kam shpallur luftë”*. Të jesh evlija i Zotit, nuk do të thotë të jesh nga ata njerëz që u ndërtohen tyrbe, por të jesh evlija dhe njeri i dashur nga Zoti, do të thotë:*“ Pa dyshim, miqtë e Allahut (evlijatë) nuk do të kenë arsye për t’u frikësuar dhe as për t’u dëshpëruar. (Të tillë janë) ata që besojnë dhe që (i) frikësohen (Allahut).”* (Junus, 62-63)

Këta janë evlijatë e vërtetë të Zotit. Kushdo që lëndon një besimtar dhe evlija të Zotit, i është shpallur luftë direkt nga ana e Zotit. Në një hadith tjetër, Zoti thotë:*“Robi Im nuk afrohet tek unë me ndonjë vepër më të dashur sesa obligimet (farzet) me të cilat e kam ngarkuar. Robi im do të vazhdojë të afrohet me mua, derisa ta dua, e nëse e dua, do të jem syri me të cilin shikon, veshi me të cilin dëgjon, dora e tij me të cilën prek, këmba me të cilën ec. Nëse do të më kërkojë diçka, do ia jap dhe nëse do të kërkojë mbrojtjen Time, do ta ketë.”*

Nëse të ka dhënë islam, dije se Allahu të do.

Nëse të ka dhënë namazin, agjërimin, Kuranin dhe namazin e natës, dije se Allahu të do, andaj mos i le pas dore, por puno me ato.

Nëse të ka dhënë gjuhë dhe zemër, dije se Allahu të do dhe dëshiron që ato t’i përdorësh në mirësi dhe sinqeritet.

Nëse të ka dhënë pasuri, dije se Allahu të do andaj mos u bën koprrac ndaj të varfrit.

Nëse të ka dhënë sinqeritetin, dije se Allahu të do! Andaj bëhu i sinqertë ndaj Tij.

Nëse Allahu të ka dhënë kënaqësinë, dije se Allahu të do dhe se Ai të ka dhënë dhuntinë më të bukur.

⇒ Terminologji fetare

Allah – Zoti Një

Ibadet – adhurim, përkushtim fetar

Farz- do të thotë urdhër i prerë dhe i drejtpërdrejtë që është i domosdoshëm për t'u kryer. Për mos kryerjen e farzit ka ndëshkim.

Vaxhib - Vaxhibi është obligim që kërkohet të kryhet. Qëndron një kategori mes farzit dhe sunetit me që argumenti për të është jo i drejtpërdrejtë.

Sunet - Sunet është vepër që rekomandohemi ta kryejmë me që e ka kryer profeti Muhammed apo ka rekomanduar të kryhet. Për mos kryerjen e sunetit nuk ka ndëshkim, por ka qortim.

Mekruh – veprim i urryer për t'u kryer

Medhheb - Medh'hebi – është rruga, shkolla apo drejtimi juridik, të cilin imami – muxhtehidi i është përmbajtur me rastin e e trajtimit të disa çështjeve juridike islame. Sot më të përhapura janë vetëm këto katër medh'hebe : Hanefijë, Malikijë Shafi'ijë dhe Hanbelijë. Bota Islame vepron në bazë të këtyre katë shkollave. Ne në Kosovë i përkasim medh'hebit Hanefi!

Akide – që merret me çështje të besimit. Ne në Kosovë i përkasim akides Maturidi – Eshari. Eshari, Maturi dhe Selefij përbëjnë Ehlu Sunetin që kjo e fundit është emërtim për grupin më të madh fetar Islam. Dallimet mes këtyre te grupeve akaidologjike të Ehlu SUnetit janë të vogla.

Fikh – shkencë që merret me studimin e rregullave fetare

Ahlak – që merret me moralin, etikën

Lutjet e namazit

E'UDHU BIL-LAHI MINESH-SHEJTANIR-RAXHIM

BISMIL-LAHIR-RAHMANIR-RAHIM

EL HAMDULIL-LAHI RABBIL 'ALEMIN

ER-RAHMANIR-RAHIM

MALIKI JEW MID-DIN

IJJAKE NA'BUDU WE IJJAKE NEST'AIN

IHDINAS-SIRATAL MUSTEKIM

SIRATAL-LEDHINE EN 'AMTE 'ALEJHIM,

GAJRIL MAGDUBI 'ALEJHIM WE LED-DAL-LIN(AMIN)

⇒ Besimi në Engjëj

..."por mirësi e vërtetë është ajo e atij që i beson All-llahut, ditës së gjykimit, engjëjve,...".(El-Bekare-177)

..."Secili i besoi All-llahut, engjëjve të Tij, shpalljeve të Tij, të dërguarve të Tij. Ne nuk bëjmë dallim në asnjërin nga të dërguarit e Tij,..".(El-Bekare-285).

- Besimi në engjëj përfshin besimin në ekzistencën e tyre.
- Besimi se ata janë krijesa prej krijesave të Allahut.
- Besimi se ata e adhurojnë Allahun ditë e natë pa u lodhur.
- Nuk e kundërshtojnë urdhrin e Allahut.
- Kryejnë punët të cilat Allahu i Lartësuar ia ka obliguar, si p.sh: zbresin shpalljen hyjnore tek profetët, regjistrojnë veprat e mira dhe të këqija, marrin shpirtrat e njerëzve si dhe kryejnë shumë punë të tjera.

Detyrat e engjëjve:

Xhebraili: engjëlli që u ka sjellë shpalljet profetëve nga Zoti.

Mikaili: Administron ngjarjet në gjithësi dhe furnizon krijesat

Israfili: Do t'i fryhej surit para Kijametit

Azraili: U merr shpirtrat

Kiramen Katibin (engjëjt shkrues): Engjëjt që shkruajnë çdo veprimtari të njeriut/

Personi që u beson engjëjve asnjëherë nuk e ndjen veten të vetmuar.

Edhe në kohët kur është më i vetmuar, ai e di se ka pranë engjëjt dhe, me anë të frymëzimit shpirtëror që ndjen nga prania e tyre, e kthen vetminë në një afërsi të ngrohtë.

Duke krijuar një lloj shoqërie shpirtërore me ata miq të padukshëm, njeriu gjen prehje e qetësi.

Numrin e engjëjve e di vetëm Allahu. Dihet që numri i tyre është i madh.

Disa prej tyre vazhdimisht i bëjnë ibadet Allahut, ndërsa disa janë të obliguar për rregullimin dhe rendin e gjithësisë. Çdonjëri prej tyre ka një detyrë që ia ka caktuar Allahu xh. sh.

⇒ Pastërtia

Muhammedi a.s. : “Pastërtia është gjysma e besimit”

Në fe pastërti nënkupton largimin e papastërtisë fizike? Papastërtia largohet me ujë, por mund të largohet edhe me mjete të tjera . Çdo ujë që zbret prej qiellit, pa marrë parasysh a është i ëmbël apo i njelmët, derisa mos t'a ndryshojë ngjyrën dhe erën është i pastër.

FARZET E ABDESIT

1. Larja e fytyrës
2. Larja e duarve me gjithë bërryla
3. Përshkrimi i kokës me dorë të lagët
4. Larja e këmbëve deri në nyje .

Sunetet e abdesit

1. Me nisë abdesin me “Bismilah “.
- Nëse thuhet “ bismilah “ në mes të abdesit nuk arrihet vlera e sunetit. - Me thënë në fillim të abdesit “Elhamdulillah” ose “Eshhedu en La ilahe il-allah” arrihet vlera e sunetit.
2. Pastrimi i duarve.
3. Përdorimi i misvakut (brushën e dhëmbëve)
4. Pastrimi i gojës
5. Me e pastrua brendinë e hundës.
6. Fërkimi mire i mjekrës gjatë larjes së fytyrës.
7. Me i dhënë mes`h tërë kokës. Ndërsa 1- 4 të kokës me i dhënë është farz.
8. Fërkimi i duarve gjatë larjes së tyre dhe fërkimin e gishtave të këmbëve.
9. Me i pastrua pjesët nga tri herë.
10. Me i dhënë mes`h veshëve.
11. Me i dhënë mes`h qafës.
12. Nijeti.
13. Renditja.
14. Me nis nga e djathta.
15. Me i dhënë mes`h pjesës së përparme të kokës.
16. Gojën dhe hundën me e shpërta mirë, për atë që nuk është agjerueshëm.

Lutjet e namazit

INNA A'TAJNA KEL KEWATHER
FES SAL-LI RABBIKE WENHAR
INNE SHANIEKE HUWEL EBTER

Çka e prishë abdesin?

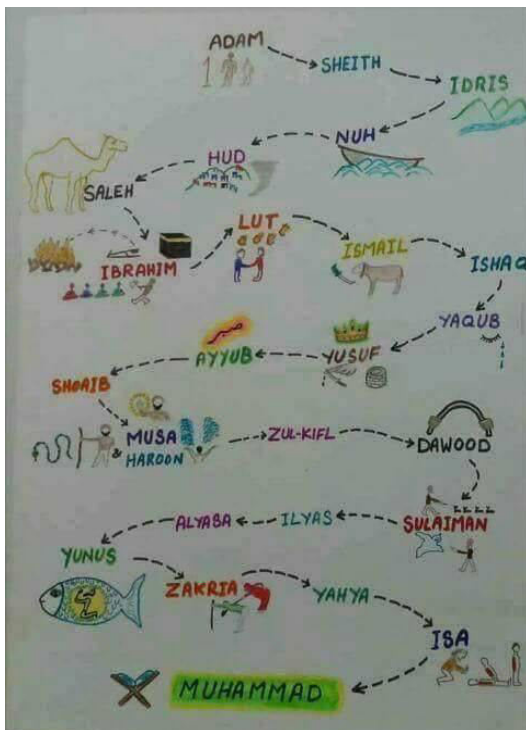
Abdesin e prishë çdo gjë çka del prej trupit apo prej organeve.

1. Çka del prej organeve janë: urina, nevoja e madhe apo era e rëndë
2. Çka del prej trupit janë: gjaku, nëse vjell dhe nëse pështynë gjak;
3. Gjumi
4. Humbja e vetëdijes pa marrë parasysh prej të fiktë , çmendurisë
5. Të qeshurit me zë në namaz
6. Dyshimi në abdes
- nuk mundet me ndodhë që dyshimi me qenë proporcional, do të thotë 50% me qenë i dyshimtë se ke abdes , e 50 % me qenë i dyshimtë se nuk ke abdes
- nëse anon dyshimi më shumë në atë se e ke prishur abdesin, atëherë abdesi është i pavlefshëm
- nëse je i sigurt më shumë në atë se nuk e ke prishur abdesin, atëherë abdesi është i vlefshëm .

⇒ Besimi në Profetët

Profetët ishin njerëz të zakonshëm si çdo njeri tjetër por ajo që i veçonte ishte misioni i tyre. Ata ishin të dërguar nga Zoti të cilët njerëzve në kohë të ndryshme u mësonin lidhjen e tyre me Zotin, mënyrën e organizimit të jetës në këtë botë.

Profetët përveç informatave për fenë, ata dinin dhe ushtronin profesione të caktuara.

“ Çdo popull ka pasur Pejgamber” [Kur’an, Junus, 10:47]

“Ne kemi dërguar pejgamber para teje, për disa prej tyre të kemi njoftuar me rrëfimet e tyre, e për disa sish nuk të kemi njoftuar, e asnjë pejgamberi nuk i takoi të sjellë ndonjë argument, vetëm se me urdhrin e All-llahut. E kur të vijë koha e caktuar nga All-llahu, zbatohet gjykimi me drejtësi dhe aty atëherë dështojnë ata të kotit.” [Kur’an, Junus, 40:78.]

Numri i pejgamberëve të përmendur në Kuran është 25 dhe për tre tjerët nuk janë dakord dijetarët nëse ishin të dërguar apo vetëm njerëz të arrirë.

Muhamed (a.s) thotë: “Zoti ka dërguar mbi treqind të dërguar dhe njëzet e katër mijë profetë.

Për të argumentuar profecinë e tyre profetëve Zoti u ka dhënë ‘Muxhize’ – Mrekulli mbinaryrore, të jashtëzakonshme. I dërguari ynë i fundit mrekulli ka pasur Kuranin që vazhdojnë të mrekullojë vazhdimisht njerëzit.

Veçoritë e pejgambereve :

- Pejgamberet janë njerëz,
- Pejgamberet janë të zgjedhur nga Allahu,
- Pejgamberet janë të mbrojtur nga mëkatet,
- Pejgamberet janë të besueshëm,
- Pejgamberet janë kumtues të shpalljes hyjnore

Këtu janë emrat e profetëve të përmendur në Kuran!

Ademi a.s.

Idrisi a.s.

Nuhu a.s.

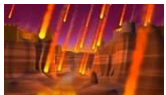
Hudi a.s.

Salihu a.s.

Ibrahimi a.s.

Luti a.s.

Ismaili a.s.

Is'haku a.s.

Davudi a.s.

Sulejmani a.s.

Iljasi a.s.

Eljesau a.s.

Junusi a.s.

Jakubi a.s.

Jusufi a.s.

Shuajbi a.s.

Ejubi a.s.

Dhulkifli a.s.

Zekerijau a.s.

Jahjau a.s.

Musa a.s.

Haruni a.s.

Isai a.s.

Muhammedi a.s.

Uzejr, Llukman, Dhulkarnejn

⇒ Namazi

Namazi - është shtylla e dytë e fesë Islame. Ky obligim iu shpallë Muhammedit a.s. gjatë udhëtimit të tij i njohur si Miraxhi.

“... të cilët besojnë në të fshehtën, falin namazin dhe japin nga ajo që u kemi dhënë Ne; (El-Bekare – 3)

“Faleni namazin, jepeni zeqatin dhe përkuluni në ruku bashkë me ata që përkulen (në namaz).” (El-Bekare – 43)

“Kërkoni ndihmën e Allahut me durim e me namaz! Kjo është njëmend e vështirë, përveçse për të devotshmit...” (El-Bekare – 45)

Transmetohet nga Ebu Hurejra se Profeti -paqja dhe nderimi i Allahut qoftë mbi të- ka thënë: *“Çfarë mendoni sikur para portës së ndonjërit prej jush të kishte një lumë ku lahej 5 herë në ditë a do mbetej papastërti në trupin e tij?! Ky është dhe shembulli i namazeve të cilat Allahu shlyen mëkatet”*

Muhammedi a.s. ka thënë: *Namazi i falur me xhemat 27 shkallë është më me vlerë se namazi i falur individualisht.*

Muhammedi a.s. ka thënë: *“Pesë namazet prej njërit deri te tjetri, namazi i xhumasë prej njërit deri te tjetri dhe prej një ramazani gjer në ramazanin tjetër, janë pastrues të mëkateve në mes tyre, nëse ruheni prej mëkateve të mëdha.”*

Abdull-llah ibn Mes'udi r.a. ka thënë: *-E kam pyetur të Dërguarin a.s.: Cila punë është më e dashur te All-llahu i Madhëruar? Tha: Namazi në kohën e vet.*

⇒ Besimi në Librat e Shpallur

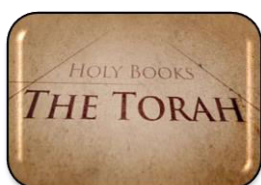
Kurani

Muhammedi a.s.

Inxhili

Isau a.s.

Tevrati

Musai a.s.

Zeburi

Davudi a.s.

“O ju që keni besuar! Besoni në Allahun, në të Dërguarin e Tij, në Librin që i ka zbritur të Dërguarit të Tij dhe në Librin që ka zbritur më parë.” (En Nisa: 136)

“Allahu është Ai përveç të Cilit nuk të adhuroar tjetër (me të drejtë). I Përrjetshmi, Mbajtësi dhe Mbrojtësi i gjithçkaje që ekziston. Është Ai i Cili ta ka zbritur ty Librin (Kuranin) me të vërtetën, duke vërtetuar çfarë ka zbritur para tij. Dhe Ai e ka zbritur Teuratin dhe Inxhilin, kohë më parë, si udhëheqje për njerëzimin. E Ai zbriti edhe Kriterin (e gjykimit mes të mirës dhe të keqes - Kuranin).” (Al Imran: 2-4)

Besimi në Librat e Shpallur përfshin besimin se Allahu ju ka zbritur Pejgambereve tekste që përmbajnë të dhëna fetare mbi besimin, adhurimin, moralin dhe jetën e përditshme.

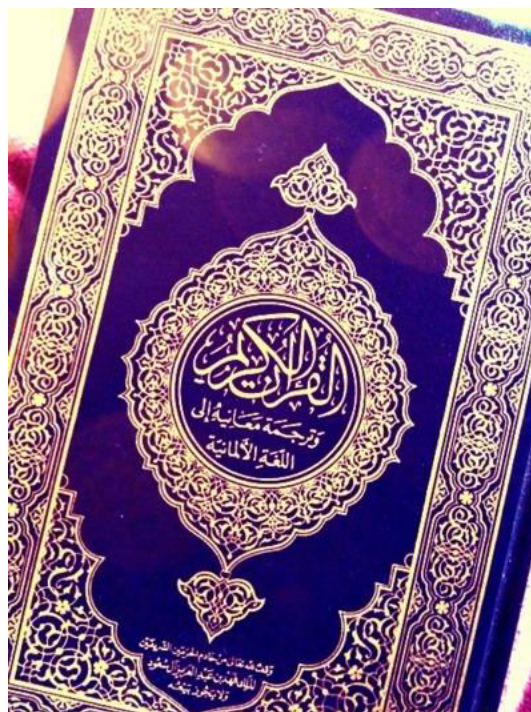
Librat më të mëdhenj janë katër:

“Kurani i Ndershëm”, i cili i është zbritur të Dërguarit tonë, Muhamedit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!)

“Teurati”, i cili i ka zbritur të Dërguarit të Allahut, Musa (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!),

“Zeburi”, i cili i ka zbritur të Dërguarit të Allahut, Daud (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!)

dhe “Inxhili”, i cili i ka zbritur të Dërguarit të Allahut, Isa (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!).

⇒ Namazi

Pjesët përgatitëse të namazit (Shartet)

1. Trupi, petku dhe vendi i pastër i pastër - për të kryer namazin duhet të kemi trupin e pastër si pikë nisje pa të cilën nuk kemi namaz edhe pse e kryejmë fizikisht, po ashtu edhe petku duhet qenë i pastër, gjithashtu dhe vendi i faljes duhet të jetë i pastër, posaçërisht pjesa ku vendohet balli dhe hunda.
2. **Abdesi** - pastrimi i trupit para faljes.
3. **Mbulimi intim** - për të kryer namazin duhet veshur sipas rregullave islame ku burri më së paku duhet të jetë i mbuluar nga gjunjë gjer mbi kërthizë, kurse femra më së shumti mund të ketë të zbuluar këmbët gjer në nyje, duar gjer në nyje dhe fytyrën.
4. **Koha e namazit** - asnjë namaz nuk mund të falet para kohe, e as nuk e ka vlerën e vetë pas kohës së caktuar, pra secili namaz ka kohën e vetë.
5. **Drejtimi kah Qabeja** - kusht i faljes së namazit është të drejtoarit kah Qabja.
6. **Nijeti** - për të kryer një namaz duhet vendosur për të falë atë me sinqeritet kështu që duhet bërë nijet (me zemër) për faljen e tijë për All-llah (Zot) dhe jo për sy e faqe.

Lutjet e namazit

ET-TEHIJJATU LIL-LAHI WES-SALAWATU WET-TAJJIBATU
ES-SELAMU'ALEJKE EJJUHEN-NEBIJU
WE RAHMETULL-LLAHI WE BEREKATUHU
ES-SELAMU'ALEJNA WE'ALA'IBADIL-LAHIS-SALIHIN
ESH-HEDU EN LA-IL-LAHE IL-LALL-LLAH
WE ESH-HEDU ENNE MUHAMMEDEN'ABDUHU WE
RESULUHU

⇒ Besimi në Ditën e Fundit

Besimi në botën e ardhme përfshinë besimin në çdo gjë që do të ndodh pas vdekjes si : sprovimi dhe testi në varr, vuajtja dhe kënaqësia në varrë, kiametin, ringjalljen, tubimin në një vend, parashtrimin e librave të veprave, peshorja e veprave, llogaridhënia, burimi i Pejgamberit a.s. , ura e Siratit, ndërmjetësimi i Pejgamberit a.s., Xheneti dhe Xheheni dhe çdo gjë që Allahu ka përgatitur për banorët e tyre.

Njerëzit janë krijuar nga Zoti në këtë botë që të testohen. Ai njeriu fillimisht përmes profetëve, librave dhe këshillave është rekomanduar për mënyrën e rregullimit të jetës në këtë botë. Ai është informuar se pasi të vdes, do të ringjallet në botën tjetër dhe do jap llogari. Pasi këto informata janë bërë publike dhe plotësisht të qarta njeriu është lënë i lirë për të vepruar, të besojë e praktikojë udhëzimet hyjnore apo të mos i kryej ato. Por sipas veprimtarisë së tij në këtë botë, do jetë edhe shpërblimi apo ndëshkimi në ahiret.

Për ndryshe nga kjo botë, në botën e ardhme ka veç dy vendqëndrime Parajsë apo Xhenet dhe Ferr apo Xhehenem.

"Ndërsa ata që i janë frikësuar Zotit të tyre, do të çohen grupe-grupe në Xhenet." (Zumer, 73)

"dhe do t'i shpjerë në Xhenet, të cilin ua ka bërë të njohur më parë." (Muhamed, 6)

"Pa dyshim, ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, Allahu do t'i shpjerë në Xhenete, nëpër të cilat rrjedhin lumenj." (Muhamed, 12)

"Te këmbët e tyre do të rrjedhin lumenj" (Araf, 43)

Profeti a.s në një hadith thotë: *"Kam përgatitur për robërit e mi të mirë, gjëra që syri nuk i ka parë, veshi nuk i ka dëgjuar dhe as në mendje nuk i ka vajtur kujt"*

Thotë Profeti a.s: *"Në xhenet do t'u frymëzohet bërja tesbih ashtu siç marrin frymën"*.

Njëherë sahabet i thanë Profetit a.s: *"O i dërguari i Allahut, na e përshkruaj se si janë ndërtesat e xhenetit"*. Ai u

tha: *"Ndërtesat e xhenetit janë prej floriri dhe argjendi, llaçi është prej misku (lloj parfumi) guralecët janë prej diamanti dhe çatia e tyre është Arshi i Allahut."*

Thotë Profeti a.s: *"Shpërblimi i Zotit është i shtrenjtë, pasi shpërblimi i Zotit është xheneti."*

⇒ Namazi

Pjesët përbërëse të namazit (Ruknet) janë:

1. Tekbiri fillestar - Duke hyrë në namaz të shqiptohet All-llahu ekber është farz. Tjetër fjalë nuk thuhet.

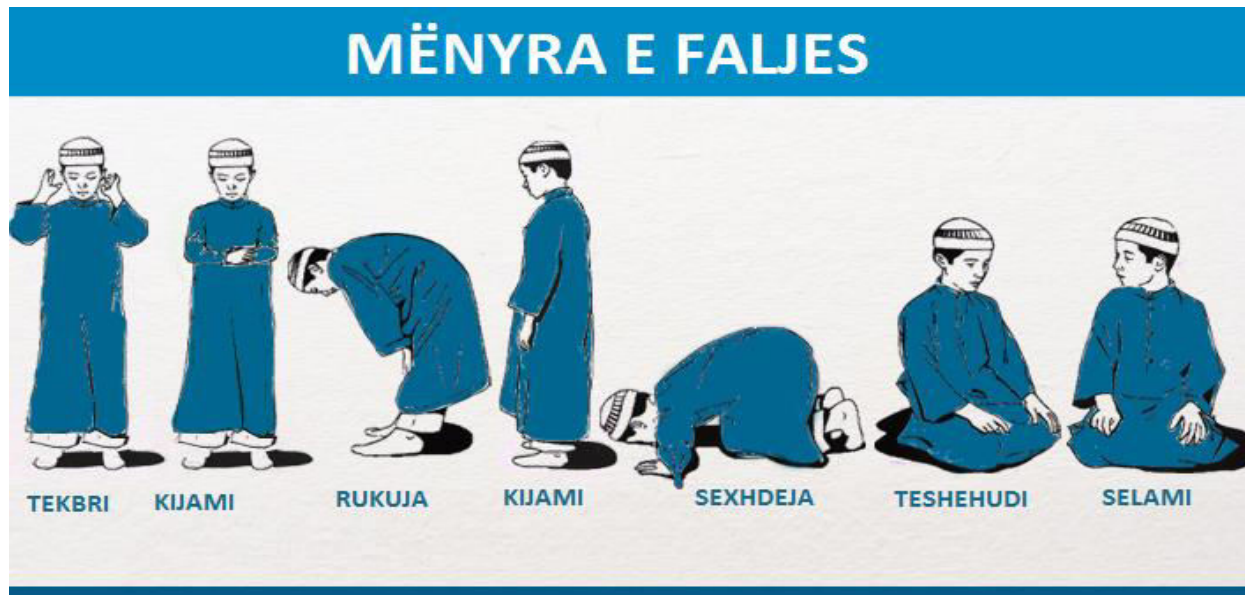
2. Qëndrimi në këmbë – Kijam - Ndenja në këmbë. I sëmuri që nuk mund të rrijë në këmbë, falet ulur. I sëmuri që nuk mund të rrijë ulur, shtrihet në shpinë dhe falet me lëvizje koke. Meqë fytyrën duhet ta ketë nga kiblja e nga qielli, i vihet jastëku nën kokë. I shtrëngon këmbët. Kur je me qëndrim në këmbë, këmbët mund të jenë të hapura rreth katër gishta larg njëra - tjetrës.

3. Këndimi i Kur'anit – Kiraet - Leximi i Kur'anit. Në çdo rekat të sunneteve dhe të vitrit, si dhe kur fal vetëm në dy rekatet e farzeve gjatë të ndenjurit në këmbë, është farz të lexohet Kur'an (një ajet i gjatë ose tri të shkurtra). Të lexosh sure të shkurtër, është më sevap

4. Përkulja – Ruku - Pas leximit të Kur'anit (Kiraetit), derisa jemi në këmbë, duke marr tekbir përkulemi në ruku. Në ruku meshkujt i hapin gishtat i vënë mbi gjunjë dhe shpinën e kokën i mbajnë drejt.

5. Përlulja – Sexhde - Vënia e fytyrës në tokë (dysHEME). Në sexhde gishtat e duarve duhet të jenë të bashkuar me njëri tjetrin dhe drejt kibles, kurse koka ndërmjet dy duarve.

6. Ulja në fund të namazit - Kuudul ehir. - Ulja në mbarim të namazit.

⇒ Besimi në Caktimin dhe Vendimin

...Zotit tënd nuk mund t'i fshihet as në tokë dhe as në qiell as sa grimca e as më e vogël se ajo e as më e madhe, por e gjitha është evidentuar në Librin e sigurt" [Junus: 61],

"...Ai është i Gjithëdijsëm për çdo gjethe që bie dhe s'ka kokërr në thellësi të tokës, as të njomë dhe as të thatë, që nuk është (shënuar) në librin e qartë (Levhi - Mahfudh)" [Enam: 59], "

"Nuk ndodh asnjë fatkeqësi në tokë e as tek juve, e që të mos jetë në Libër (Levhi Mahfudh) para se ajo të ngjajë, e kjo për Allahun është lehtë". [Hadid: 22]

Muhammedi a.s. thotë: "...*(besim do të thotë) të besosh Allahun, në engjëjt e Tij, librat e Tij, të dërguarit e Tij, ditën e ahiretit dhe kaderin, të mirën dhe të keqen...*"

Në raport me kaderin duhet pasur në konsideratë dy elemente:

⇒ Të kërkosh ndihmë nga Zoti për të bërë vepra të mira dhe të ndihmojë t'u përmbahesh veprave të këqija

Thotë Muhammedi sal-lall-llahu alejhi ve sellem: "*Kujdesu për atë që të sjell dobi. Kërko ndihmë nga Allahu e mos u bëj i*

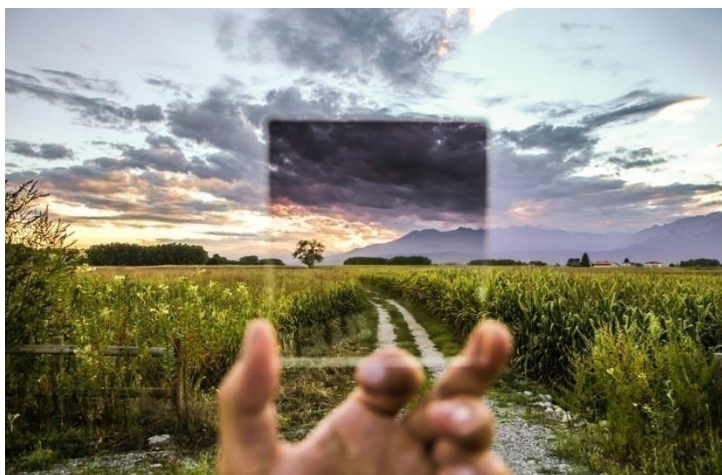
dobët. Nëse të godet diçka, mos thuaj: sikur të veproja kështu, do të ndodhte kjo, por thuaj: Allahu e ka caktuar dhe çka ka dashur Ai ka vepruar. Sepse "lev-i"(sikur të...) e fillon veprimin e djallit"

⇒ Pasi të ndodh gjithçka që të ndodh, të ndjesh rehati për atë që ka ndodh.

Muhammedi a.s. thotë: "*Dije se ajo që të ka goditur nuk do të mund të shmangej, e as ajo që të është shmangur, nuk do të godiste*".

Lutjet e namazit

ALL-LLAHUME SAL-LI 'ALA MUHAMMEDIN
WE 'ALA ALI MUHAMMED
KEMA SAL-LEJTE 'ALA IBRAHIME WE' ALA ALI IBRAHIM
INNEKE HAMIDUN MEXHID
ALL-LLAHUME BARIK'ALA MUHAMMEDIN WE'ALA ALI
MUHAMMED KEMA BAREKTE'ALA IBRAHIME WE 'ALA ALI
IBRAHIM
INNEKE HAMIDUN MEXHID

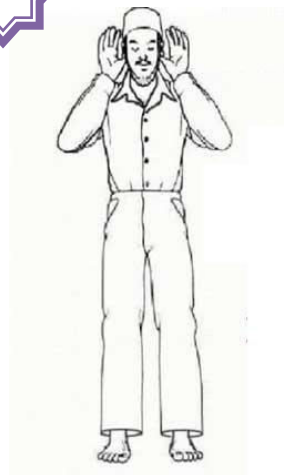
⇒ Namazi

Forma e namazit

Rekati i parë

Ngrejme duart dhe themi
ALLAHU EKBER

1

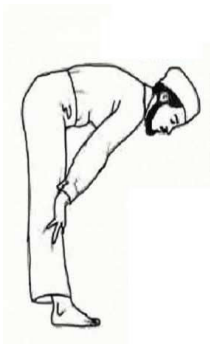
2

Vendosim dorën e djathtë mbi të majten dhe lexojmë:

SUBHANEKE ALL-LLAHUMME
WE BIHAMDIKE WE TEBERAKESMUKE
WE TE'ALA XHEDDUKE WE LA ILAHE GAJRUKE

E'UDHU BIL-LAHI MINESH-SHEJTANIR-RAXHIM
BISMIL-LAHIR-RAHMANIR-RAHIM
EL HAMDULIL-LAHI RABBIL 'ALEMIN
ER-RAHMANIR-RAHIM
MALIKI JEW MID-DIN
IJJAKE NA'BUDU WE IJJAKE NEST'AIN
IHDINAS-SIRATAL MUSTEKIM
SIRATAL-LEDHINE EN 'AMTE 'ALEJHIM,
GAJRIL MAGDUBI 'ALEJHIM WE LED-DAL-LIN (AMIN)

3

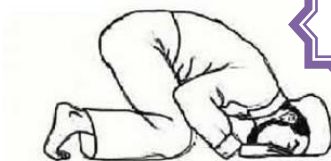

Duke thënë ALLAHU
EKBER kërrusemi dhe
vejmë duartë mbi
gjunjë. (RUKU) dhe
thojmë
SUBHANE
RABBIJELADHIM.
(3 herë)

Duke thënë : SEMI'ALLAHU LIMEN-
HAMIDEH
drejtohem i dhe themi: RABBENA
LEKEL HAMD

5

Duke
thënë:
ALLAHU
EKBER
përulemi
duke vënë

gjunjët, duart dhe ballin në tokë dhe
them i SUBHANE RABBIJEL A'LA (3 herë)

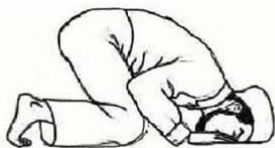
6

Pastaj them i ALL-LLAHU EKBER
dhe ulemi duke thënë RABBI
GFIRLIJ (2 herë)
Duke thënë ALL-LLAHU EKBER
dhe sërish shkojmë në sexhde

Në sexhde themi sërish
SUBHANE RABBIJEL A'LA (3 here)

7

Vendosim doren e djathtë mbi
të majten dhe lexojmë suren
FATIHA dhe një sure (p.sh.
Ihlas)

9

8

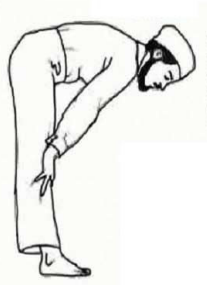

Themi ALL-LLAHU EKB ER dhe ngritemi në
këmbë për rekatin e dytë!

BISMIL-LAHIR-RAHMANIR-RAHIM
EL HAMDULIL-LAHI RABBIL 'ALEMIN
ER-RAHMANIR-RAHIM
MALIKI JEW MID-DIN
IJJAKE NA'BUDU WE IJJAKE NEST'AIN
IHDINAS-SIRATAL MUSTEKIM
SIRATAL-LEDHINE EN 'AMTE 'ALEJHIM,
GAJRIL MAGDUBI 'ALEJHIM WE LED-DAL-LIN(AMIN)

KUL HU WALL-LLAHU EHAD
ALL-LLAHUS SAMED
LEM JELID WE LEM JULED
WE LEM JEKUN L-LEHU KUFUWEN EHAD

10

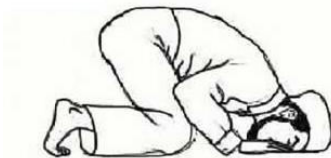
Duke thënë ALLAHU
EKBER kërrusemi dhe
vejmë duartë mbi
gjunjë. (RUKU) dhe
themi
SUBHANE
RABBIJELADHIM. (3
herë)

11

ke thënë : SEMI'ALLAHU LIMEN-
HAMIDEH
drejtohem i dhe themi : RABBENA
LEKEL HAMD

12

Duke
thënë:
ALLAHU
EKBER
përulemi
duke vënë
gjunjët, duart dhe ballin në tokë dhe
themi SUBHANE RABBIJEL A'LA (3 herë)

13

Pastaj themi ALL-LLAHU EKBER
dhe ulemi duke thënë RABBI
GFIRLIJ (2 herë)
Duke thënë ALL-LLAHU EKBER
dhe sërish shkojmë në sexhde

15

Në sexhde themi sërish

SUBHANE
RABBIJEL
A'LA (3 here)

Pas sexhdes së dytë ulemi dhe lexojmë :

ET-TEHIJJATU LIL-LAHI WES-SALAWATU WET-
TAJJIBATU
ES-SELAMU'ALEJKE EJJUHEN-NEBIJU
WE RAHMETULL-LLAHI WE BEREKATUHU
ES-SELAMU'ALEJNA WE'ALA'IBADIL-LAHIS-SALIHIN
ESH-HEDU EN LA-IL-LAHE IL-LALL-LLAH
WE ESH-HEDU ENNE MUHAMMEDEN'ABDUHU WE
RESULUHU

16

Pastaj lexojmë :

ALL-LLAHUME SAL-LI 'ALA MUHAMMEDIN
WE 'ALA ALI MUHAMMED
KEMA SAL-LEJTE 'ALA IBRAHIME WE' ALA ALI
IBRAHIM
INNEKE HAMIDUN MEXHID
ALL-LLAHUME BARIK'ALA MUHAMMEDIN WE'ALA
ALI MUHAMMED KEMA BAREKTE'ALA IBRAHIME WE
'ALA ALI IBRAHIM
INNEKE HAMIDUN MEXHID

Pas Salavateve lexojmë lutjen:

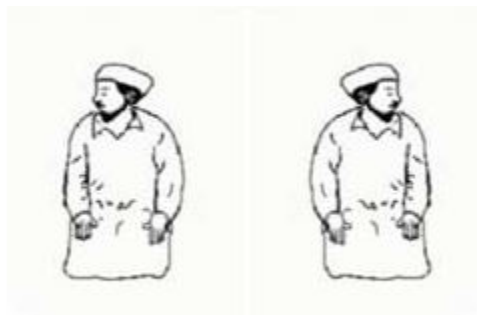
17

ALL-LLAHUME RABBENA ATINA FID DUNJA
HASENETEN
WE FIL-AHIRETI HASENETEN WE KINA 'ADHABEN
NAR
RABBENA GFIRLI WE LI WALIDEJJE WE LIL-
MU'MININE
JEWME JEKUMUL HISAB

Namazi përfundon me Selam: duke kthyer kokën në të djathtë thojmë:

ES-SELAMU 'ALEJKUM WE RAHMETULL-LLAH dhe në të majtë
ES-SELAMU 'ALEJKUM WE RAHMETULL-LLAH

18

Mëso

Libri për nxënësit e Shkollave të Mesme të Ulëta (VI-IX)

Lëndët Besim, Etikë dhe Adhurim

Autor: Gentian Jetishi

Kapitulli	Lënda	Tema
I	Besim	Kushtet e Besimit Nevoja e njeriut për besim
	Etikë	Përshëndetja
II	Adhruim	Pastërtia
	Besim	Qëllimi i krijimit
III	Etikë	Etika Hyjnore - raporti i njeriut me Zotin
	Adhurim	Abdesi
IV	Besim	Shkallët e Islamit Imani Islami Ihsani
	Etikë	Etika sociale – raporti i njeriut me shoqërinë
V	Adhurim	Tejmumi
	Besim	Besimi në Zotin Një
VI	Etikë	Etika familjare –raportet brenda në familje
	Adhurim	Gusli
VII	Besim	Besimi në engjëj
	Etikë	Etika individuale – raporti i njeriut me vetën e tij
VIII	Adhurim	Namazi
	Besim	Besimi në pejgamberët
IX	Etikë	Etika jetës së përtejme - raporti i njeriut me botën e ardhme
	Adhurim	Namazi
X	Besim	Bindja në deklarimin Muhammedi është i Dërguar i Allahut
	Etikë	Etika mjedisore - raporti i njeriut me ambientin
XI	Adhurim	Namazi
	Besim	Besimi në librat e shpallur
XII	Etikë	Etika gjatë ngrënies dhe pirjes
	Adhurim	Namazi

⇒ Kushtet e besimit Islam

“Mirësia nuk është të kthyeri e fytyrës suaj nga lindja dhe perëndimi, por mirësia është (cilësi) e atij që beson Allahun, Ditën e Fundit, melaqet , Librin dhe të dërguarit ...”

(Bekare:177)

Gjashtë kushtet e besimit janë përcaktuar në atë që njihet si ‘Hadithi i Xhibrilit’.

Kushtet e besimit apo imanit janë:

1. Besimi në Zotin Një
2. Besimi në melaqet (engjëjt)
3. Besimi në librat e shpallura
4. Besimi në të dërguarit
5. Besimi në Ditën e Gjykimit
6. Besimi në caktimin dhe vendimin e Zotit

⇒ Nevoja e njeriut për besim

“O ju njerëz! Ju të gjithë jeni të nevojshëm për Zotin e Allahu është i panevojshmi, Ai është i pasuri, Ai është i Lartësuar, madje nëse Ai dëshiron, ju fshin juve nga faqja e dheut dhe sjell krijesa të tjera e kjo gjë nuk është aspak e vështirë për Zotin”

(Kuran , Fatir 15-17)

Nevoja për besim dhe fe është që prej njeriut të parë. Është ndjenjë e rrënjosur në shpirtin e çdo njeriu. Nuk ka ekzistuar asnjë popull dhe shoqëri e organizuar që s’ka pasur tempuj fetar edhe nëse objekte tjera shoqërore s’ka pasur.

“Ne dërguam në çdo popull profet që t’u thonë: Adhuroni vetëm Allahun e largohuni prej adhurimit të djajve! Por, pati nga ata që Allahu i udhëzoi dhe nga ata që ishin gjykuar me ndëshkim. Pra, udhëtoni nëpër botë dhe shihni si ka qenë fundi i gënjeshtarëve!” (Kuran: 16 - 36).

Përmes besimit njeriu përveç përmbushjes shpirtërore që realizon dhe pavarësinë nga çdo kujt e çdo gjëje, përveç Zotit. Ai përmes besimit përpiqet të përkryej edhe moralin individual që reflekton edhe në shoqëri dhe tejkalon më lehtë probleme e situata të ndryshme në këtë jetë.

15 përfitime që vijnë prej fesë!

Feja promovon përshpirtshëm dhe fuqishëm vlera etike!

I jep fuqi njeriut për t'u përballur me sprovat

Paqja mendore dhe shpirtërore

Promovon solidaritet shoqëror

Ndihmon për barazi shoqërore duke i përkrahur grupet e shtypura

Edukon dhe thërret për respekt të dinjitetit njerëzore

Përmbush gjitha nevojat shpirtërore, fizike dhe mendore.

I përshtatet plotësisht natyrës njerëzore

Të ndihmonë të gjesh shoqëri ideale

Motivon njeriun për suksesë në jetë

“Kur përshëndeteni me ndonjë përshëndetje, ju ktheni përshëndetjen edhe më të mirë, ose ktheni njëjtë ashtu. All-llahu llogarit për çdo send. (Kuran: Nisa; 86)

Përshëndetja është veprimi i parë që bëjnë njerëzit kur takohen.

Selam është më shumë se përshëndetje është edhe lutje.

Muhammedit a.s. i cili thotë:

“Kur Zoti i Madhërishëm e krijoi Ademin a.s. tha: O Adem, shko dhe përshëndete atë grup të engjëjve që janë ulur dhe mbaje mend përshëndetjen që do ta kthejnë ato. Sepse ajo është përshëndetje që do të vlejë edhe për ty edhe për pasardhësit tu. Ademi a.s. shkoi dhe i përshëndeti engjëjt me selam, kurse ata ia kthyen selamin”.

10

Një herë Pejgamberi a.s. rrinte në shtëpinë e tij me disa shokë të tij. Në ndërkohë erdhi një shokët dhe tha **Eselamu Alejkum**, Pejgamberi a.s. ia ktheu dhe tha: **Dhjetë**.

20

Hyri një tjetër dhe tha: **Eselamu alejkum ve rahmetull-llah**, Pejgamberi a.s. ia ktheu dhe tha: **Njëzetë**.

30

Hyri një tjetër dhe tha: **Eselamu alejkum ve rahmetull-llahi ve berekatuhu**, Pejgamberi a.s. ia ktheu dhe tha: **Tridhjetë**.

Shokët e tij e pyetën Pejgamberin a.s. se çka do të thotë kjo? Ai u përgjigj: Ai i pari që përshëndeti me Eselamu Alejkum fitoi 10 sevabe, i dyti i cili e shtoi ve rahmetull-llahi fitoi 20 sevabe dhe i treti i cili e shtoi ve rahmetull-llahi ve berekatuhu fitoi 30 sevabe.

... Kur të hyni në ndonjë shtëpi përshëndetni (ata që janë në to) me një përshëndetje të caktuar nga Allahu (me selamun alejkum) që është e bekuar dhe e këndshme. Kështu Allahu ua sqaron argumentet që t’i kuptoni.” (Kur’ani, En-Nur:61).

- Muhammedi a.s. thotë: *Nuk do të hyni në xhennet derisa të mos besoni, nuk do të besoni derisa të mos duheni në mes veti, a të ju tregoj në gjë, të cilën nëse e praktikoni do të duheni në mes veti?* Sahabët thanë: Po. Pejgamberi a.s. tha: *“Përhapeni selamin”.*

- Muhammedi a.s. thotë: *“Në qoftë se doni të jeni sa më të afërt njëri me tjetrin, atëherë përhapeni selamin”.*
- Muhammedi a.s. thotë: *“ Më i afërt te All-llahu është ai i cili jep selam”.*
- Muhammedi a.s. thotë: *“Përshëndete me selam atë të cilin e njeh dhe atë të cilin nuk e njeh”*
- Muhammedi a.s. thotë:
 - *“ Kalorësi hipur në kalë e përshëndet këmbësorin,*
 - *këmbësori të ulurin,*
 - *grupi i vogël grupin e madh,*
 - *i riu plakun e kështu me radhë”.*
- Muhammedi a.s. thotë: *“Muslimani ndaj muslimanit i ka pesë obligime: kthimin e selamit, vizitën e të sëmurit, faljen e namazit të xhenazës, përgjigjen ndaj ftesës së tij dhe lutjen për mëshirë nga Allahu kur teshtitë.”*

‘Selami’ është përshëndetja e banorëve të xhennetit

“... selamun alejkum, me durimin tuaj gjetët shpëtimin, sa përfundim i lavdishëm është ky vend” (Kur’ani, Er-Rra’d:24).

“Të cilëve duke qenë të pastër, engjëjt ua marrin shpirtin, duke u thënë: ‘selamun alejkum’- gjetët shpëtimin, hyni në Xhenet për hir të asaj që vepruat”. (Kur’ani, En-Nahl:32).

I pari që përshëndet

Es-selamu alejkum ve rahmetull-llahi ve berekatuhu!
Paqja, mëshira dhe bereqeti i Zotit qoftë mbi ju

I dyti që i përgjigjet

Ve alejkumus-selamu ve berekatuhu!
Edhe me ju qofshin paqja, mëshira dhe bereqeti i Zotit!

Pastërtia zë vend të veçantë në diskursin fetar. Me termin pastërti nënkuptohet pastrimin e natyrës fizike dhe shpirtërore. Muhammedi a.s. thotë: *"Pastërtia është gjysma e besimit"*.

Rreth pastrimin shpirtëror Zoti thotë në Kuran:

"Ai që e pastron dhe e ruan veten e tij, me të vërtetë është i shpëtuar".

(Esh Shems: 9.)

"Vërtet, kushdo që e pastron shpirtin, do të shpëtojë, ndërsa kushdo që e shtyp atë (me punë të këqija), do të dështojë" (Shems: 9-10.)

Dhe pa pastërtinë shpirtërore veprat tjera humbasin vlerën. Muhammedi a.s. thotë: *"Me të vërtetë, Allahu nuk shikon fizionominë tuaj, por shikon brenda zemrave tuaja"*.

Ndërkohë që për tu kryer obligimet fetare parashihet edhe pastërtia e natyrës fizike.

"O ju që besuat! Kur doni të ngriheni për të falur namazin, lani fytyrat tuaja dhe duart tuaja deri në bërryla; fërkoni kokat tuaja, e këmbët lani deri në dy zogjitë. Nëse jeni xhunubë, atëherë pastrohuni (lahuni)! ..." (El-Maide: 6).

Muhammedi a.s. thotë: *"Pastroni trupin tuaj që t'ju pastroj All-llahu"*. (Hasen).

"Po mos ti vinte rëndë umetit tim do ti urdhëroja të përdorin misvakun për çdo namaz". – Muhammedi a.s.

"Pastronu nga urinosja sepse mbarë denimi i varrit është nga ky gabim".

– Muhammedi a.s.

Muhammedi a.s. thotë për pastërtinë private:

"Pesë gjëra janë nga natyraliteti:

- *synetimi,*
- *rruajtja e vendeve të turpshme,*
- *shkurtimi i mustaqeve,*
- *shkulja e qimeve të nënsqetullave dhe prerja e thonjve"*.

Ujëra të pastra konsiderohen:

1. Uji i shiut,
2. Uji i detit,
3. Uji i lumenjve,
4. Uji i bunarit,
5. Uji i kroit,
6. Uji i borës dhe
7. Uji i akullit .

“All-llahu është Krijuesi i gjithçkaje.” (Er-Rad: 16)

“Unë nuk i krijova xhindët dhe njerëzit veçse për të më adhuruar.” (Edh-Dharijat: 56)

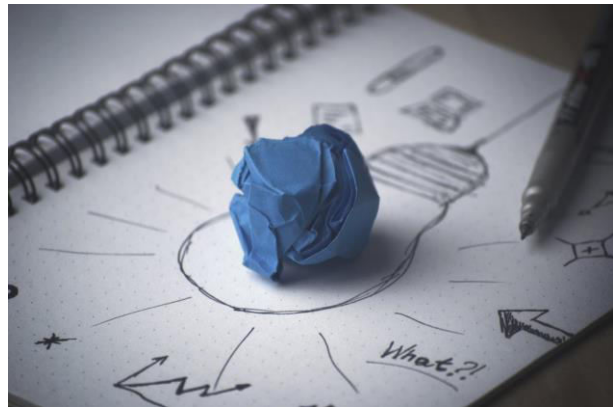
Para se të krijohej njeriu i parë Ademi a.s. dhe para se të krijohej qielli dhe toka, para se të krijoheshin melekët, ekzistonte vetëm All-llahu i Madhërishëm:

“Vërtet ka kaluar një periudhë kohore, që njeriu nuk ekzistonte fare si diçka e përmendur.” (El-Insan: 1);

“A janë krijuar nga asgjëja, apo janë krijuesit e vetes. Mos kanë krijuar qiejt dhe tokën, por nuk janë të sigurtë.” (Et-Tur: 35)

Qëllimi i krijimit të njeriut është njohja dhe adhurimi vetëm i Zotit. Koncepti Islam për adhurimin përfshinë gjithë jetën e tij. Kjo nënkupton që përmes qëllimeve për hir të Zotit edhe veprimet e zakonshme kthehen në adhurim – gjegjësisht në realizimin të synimit të ekzistencës sonë në këtë botë.

Për të realizuar qëllimin e ekzistencë sonë, Zoti na ka lënë të lirë për të vepruar. Prandaj disa përpiqen ta njohin Zotin dhe adhurojnë atë e disa i bëhen rebel. Prandaj në varshmëri të performancës sonë në këtë botë edhe shpërblehemi apo ndëshkohemi në ahiret.

Thotë All-llahu i Madhërishëm në një hadith kudsij: *“O robi Im! Të nxorra në ekzistencë nga hiçi. Të pajisa me dëgjim, shikim, mendje dhe zemër. Robi Im! Unë të mbuloj, teksa vepron gjynahe, kurse ty nuk të vjen turp prej Meje? Robi Im! Unë të kujtoj, kurse ti më harron? Robi Im! Mua më vjen zor të ndëshkoj, kurse ty nuk të vjen zor prej Meje, me gjynahet që vepron? Kush është më zemërgjerë se Unë? Kush ka trokitur në derën Time dhe nuk ia kam hapur? Kush më ka kërkuar dhe nuk i kam dhënë? A dorështrënguar jam Unë, që tregohet edhe robi Im dorështrënguar? O biri i Ademit, të kam krijuar me duart e Mia, të kam ushqyer me mirësitë e Mia, kurse ti më kundërshton dhe del kundër Meje? Nëse pendohesh, Unë të pranoj përsëri. Ku do të gjesh një zot si Unë, Mëshirues dhe Falës?”*

Thotë Profeti Muhammed. a.s. në një hadith:

“Çdo ditë deti i kërkon leje Zotit duke i thënë: ‘O Zot! Më lejo ta përmbys njeriun, pasi ai ushqehet nga furnizimi Yt dhe falënderon dikë tjetër.’ Qiejt i thonë: ‘O Zot! Na lejo ta shkatërrojmë njeriun, pasi ai ushqehet me furnizimin Tënd dhe falënderon dikë tjetër.’ Toka i thotë: ‘O Zot! Më lejo ta përpij njeriun, pasi ai ushqehet me furnizimin Tënd dhe falënderon dikë tjetër.’ Por Zoti u përgjigjet: ‘I lini, pasi edhe ju, nëse do i kishit krijuar, do t’i mëshironit.’”

🔹 Qëllimi i krijimit është ?

- Lavdërimi, madhëromi, përrulja dhe adhurimi ndaj Zotit
- Bindja dhe nënshrimi i plotë ndaj Zotit

🔹 Qeniet njerëzore janë unike sepse:

- Kanë intelekt dhe urtësi
- Lirinë e zgjedhjes
- 🔹 Jeta në këtë botë është vend provim dhe angazhimi, rezultat i të cilës janë:

- Parajsë – Xhenet
- Ferr – Xhehenem

🔹 Çfarë kërkohet të dihet për të kaluar këtë provim?

- Të njohësh Krijuesin dhe qëllimin e krijimit tënd
- Të përmbushësh qëllimin e krijimit

🔹 Si ta njohim qëllimin e krijimit dhe përgatitjen për këtë provim?

- Librave hyjnor
- Profetët

Mënyra se si njeriu ndërton kontaktin me Zotin është njohuria e parë që profetët e Zotit kanë përcjellë tek popujt e tyre.

Etika në raport me Zotin përfshinë bindjen dhe besimin e pastër në Zotin sipas konceptit që ndërtohet nga Kurani dhe thëniet e profetit Muhammed a.s. .

➤ **Prej etikës ndaj Zotit janë edhe këto elemente:**

Kur përmendet emri i Zotit njeriu të shtojë kujdes dhe zgjojë brendësinë e tij

- **“Ata që besojnë dhe zemrat e të cilëve, kur përmendet Allahu, qetësohen. Vërtet, zemrat qetësohen me përmendjen e Allahut!”. (Rad, 28)**

Mendimi i mirë për Zotin dhe pritja vetëm mirë nga Zoti

- Zoti thotë në një hadith kudsij: *“Unë jam tek pritshmëria e robit prej Meje, prandaj të presë robi Im ç’të dojë prej Meje. Nëse pret nga Unë diçka të mirë, e meriton. Nëse pret nga Unë diçka të ligë, e meriton.”*

Përkujtimi dhe përmendja e vazhdueshme e Zotit

- **“ Prandaj, më kujtoni Mua që Unë t’ju kujtoj” (Bekare, 152)**

Gjatë lutjes të manifestojë respekt dhe të mos e rrisë zërin

- **“Përmende Zotin tënd me vete, i përlurur dhe me frikë – jo me zë të lartë.” (Araf, 205)**

- Zoti ka theksuar shumë herë se dashuria e Tij ndaj njeriut është më e madhe se dashuria ndaj të gjitha krijesave të tjera të Tij. Kjo gjë bën që njeriu të vetëdijësohet për Zotin, sepse, për nga natyra e tij e lindur, njeriu ndjen një tërheqje drejt gjithkujt që atij ia shpreh dashurinë dhe dashamirësinë.

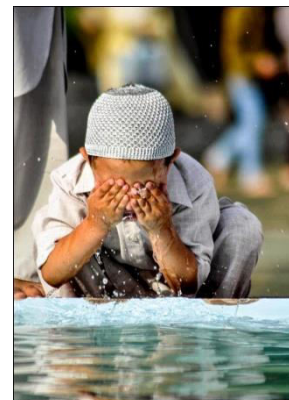
Aliu ra.. ka thënë: Çdo ditë, në të cilën njeriu nuk kryen mëkate, është një festë.

"O ju që besuat! Kur doni të ngriheni për të falur namazin, lani fytyrat tuaja dhe duart tuaja deri në bërryla; fërkoni kokat tuaja, e këmbët lani deri në dy zogjt" (El Maide: 6)

"Allahu nuk e pranon namazin e ndonjërit prej jush kur ta prish abdesin derisa të marrë abdest." – Muhammedi a.s.

"Ai i cili merr abdes në formën më të bukur, mëkatet i dalin nga trupi, madje i dalin edhe nga thonjtë" – Muhammedi a.s.

Në një hadith tjetër profeti (a.s) thotë: "A dëshironi t'ju tregoj për ato gjëra, të cilat nëse i veproni, Allahu ua fshin mëkatet dhe ju ngre në gradë?! "Po, o i Dërguar i Allahut", – thanë shokët. Profeti vijoi: "Marrja e plotë e abdesit në rastet e papëlqyeshme, hapat e shumta kur shkon për në xhami dhe pritja nga namazi në namaz. Kjo është lidhja më e fortë

Farzet e abdesit

	Larja e fytyrës
	Larja e duarve me gjithë bërryla
	Përshkrimi i kokës me dorë të lagët
	Larja e këmbëve deri në nyje.

Procedurat e abdesit hapë pas hapi

Sunetet e abdesit

- Me fillu abdesin me "Bismilah".
 - Nëse thuhet " bismilah " në mes të abdesit nuk arrihet vlera e sunetit.
 - Me thënë në fillim të abdesit "Elhamdulillah" ose "Eshhedu en La ilahe il-allah" arrihet vlera e sunetit.
- Pastrimi i duarve.
- Përdorimi i misvakut (brushën e dhëmbëve)
- Pastrimi i gojës
- Me e pastru brendinë e hundës.
- Fërkimi mire i mjekrës gjatë larjes së fytyrës.
- Me i dhënë mes`h tërë kokës. Ndërsa 1- 4 të kokës me i dhënë është farz.
- Fërkimi i duarve gjatë larjes së tyre dhe fërkimin e gishtave të këmbëve.
- Me i pastru pjesët nga tri herë.
- Me i dhënë mes`h veshëve.
- Me i dhënë mes`h qafës.
- Nijeti.
- Renditja.
- Me fillu nga e djathta.
- Me i dhënë mes`h pjesës së përparme të kokës.
- Gojën dhe hundën me e shpërta mirë, për atë që nuk është agjerueshëm

➤ **Mendubet e abdesit**

1. Të ulesh në vend të ngritur
2. Kthimi në drejtim të kiblës
3. Mos t'u kërkosh tjetrit ndihmë për abdes
4. Të mos flasësh me tjerët
5. Lutjet
6. Të përmendet emrin e Allahut para larjes së çdo pjese të abdestit
7. Të pastrohen veshët
8. Me lëvizë unazën
9. Shpërlarja e gojës të bëhet me dorë të djathtë
10. Në mbrendi të hundës me shti ujë me dorën e djathtë dhe me largu - me dorën e majtë.
11. Me pi ujë pas përfundimit të abdestit
12. Me shqiptu shehadetin pas përfundimit të abdestit
13. Pas përfundimit të abdestit me thenë:
"O Allahu im!, më bën prej atyre që pendohen dhe që gjithmonë janë të pastërt".

Duaja e kunutit

"All-llahumme inna nesteinuke, venestagfiruke, ve nestehdike, ve nu'minu bike, ve netubu ilejke, ve netevckelu alejke, ve nuthni alejkel-hajre kul-lehu, neshkuruke, ve la nekfuruke, ve nahleu ve netruku men jefxhuruke". "All-llahumme ijake na'budu, ve leke nusal-li ve nesxhudu. Ve ilejke nes'a ve nahfidu. Nerxhu rahmeteke ve nahsha adhabeke. Inneadhabeke bil-kuffari mulhik".

➤ **Çka e prish abdesin?**

Abdesin e prishë çdo gjë çka dels prej trupit apo prej organeve.

1. Çka del prej organeve janë: urina, nevoja e madhe apo era e rëndë
2. Çka del prej trupit janë: gjaku, nëse vjell dhe nëse pështynë gjak;
3. Gjumi
4. Humbja e vetëdijes pa marrë parasysh prej të fiktë , çmendurisë
5. Të qeshurit me zë në namaz
6. Dyshimi në abdes

- nuk mundet me ndodhë që dyshimi me qenë proporcional, do të thotë 50% me qenë i dyshimtë se ke abdest , e 50 % me qenë i dyshimtë se nuk ke abdest

- nëse anon dyshimi më shumë në atë se e ke prishur abdestin, atëher abdesti është i pavlefshëm

- nëse je i sigurt më shumë në atë se nuk e ke prishur abdesin, atëherë abdesti është i vlefshëm

Se rregull e fikhut është: "E sigurta nuk shfuqizohet për shkak të dyshimit".

Omeri Zoti qoftë i kënaqur me të tregon se teksa profeti (a.s) po rrinte njëherë me të dhe shokët tjerë, erdhi një burrë me rroba të bardha, me flokë të zeza, askush nuk e njihte. Ai u ul tek gjunjët e profetit (a.s) dhe e pyeti:

Ç`është ISLAMI?"

"O Muhamed! Ç`është ISLAMI?"

Profeti (a.s) tha: *"Islami është të dëshmosh se nuk ka zot tjetër veç Allahut dhe se Muhamedi është rob i Tij, të falësh namazin, të japësh Zekatin, të agjërosh Ramazanin dhe të bësh haxhin nëse ke mundësi".*

Ç`është IMANI (besimi)?"

Pastaj burri pyeti: **'Ç`është IMANI (besimi)?"**

Profeti (a.s) u përgjigj: *"Iman do të thotë të besosh Zotin, engjëjt e Tij, profetët e Tij, librat e Tij, Ditën e Fundit dhe Caktimin e Allahut (kaderin)".*

Ç`është IHSANI (mirësia)?"

Pastaj burri pyeti: **"Ç`është IHSANI (mirësia)?"**

Profeti (a.s) ia ktheu: *"Ihsan do të thotë ta adhurosh Zotin, sikur po e shikon atë dhe dije se nëse ti nuk e sheh atë, të jesh i bindur se Ai të sheh ty".*

Çastin (kijametin) se kur do të ndodh?"

Pastaj burri pyeti: **Çastin (kijametin) se kur do të ndodh?**

Profeti (a.s.) tha: *i pyeturi nuk din më shumë se sa pyetesi.*

Shenjat e kijametit?"

Ai tha: **Më thuaj per shenjat e tij?**

Profeti (a.s.) tha: *Atëherë kur robresha do të lind zonjën e saj dhe do ti shohësh këmbëzbathurit, fshatarët dhe barinjët e varfër të rahin se kush ndërton më tepër pallate të larta.*

Pastaj ky person u largua, ndërkohë që unë vet qëndrova aty, akoma për më shumë kohë. -

Sa kaq i Dërguari i Allahut-paqa dhe mëshira e Allahut qoftë mbi të, me tha: *O Omer, a e di ti se kush qe pyetesi?* - Une i thash: Allahu dhe i derguari i Tij s.a.v.s. e din me

se miri. - i Dërguari i Allahut-paqa dhe mëshira e Allahut qoftë mbi të, tha:

- Ai qe meleku Xhibril a.s. erdhi tua mesoj fene tuaj".

Etika, mënyra se si myslimani ndërvepron me shoqërinë ku jeton, konsiderohet reflektim i fetarisë së tij. Çështjet etike konsiderohen se janë gjërat që do peshojnë më së shumti në peshojnë e veprave në ditën e gjykimit.

“Besimtarët dhe besimtare janë të dashur për njëri-tjetrin, urdhërojnë për të mirë, e ndalojnë nga e keqja, e falin namazin dhe japin zeqatin, respektojnë Allahun dhe të dërguarin e Tij. Të tillët do t'i mëshirojë Allahu. Allahu është ngadhënyes, i urtë.” (Tevbe 71)

Muhammedi a.s. ” Obligimet e muslimanit ndaj muslimanit janë gjashtë”. E pyetën, cilat janë ato o i dërguar i Allahut? Ai tha:

Kur e takon (vëllain) e përshëndet me selam,

Nëse të bënë fetesë, atëherë përgjigju,

nëse kërkon ta këshillosh, atëherë këshilloje,

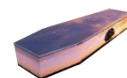
Kur vëllai teshtin dhe thotë,- ” elhamdulillah (falënderimi i takon Allahut),-” ti thuaji,- ” jerhamukellah (Allahu të mëshiroftë)”,

Nëse e kaplon sëmundja ti vizitoje atë dhe

Nëse vdes përcjelle xhenazen e tij”.

Muhammedi (a.s) thoshte:

“Ai që është besimtar,

- *s`mund të jetë akuzues,*
- *s`mund të bëjë akuza të pabaza,*
- *ai s`mund të mallkojë,*
- *ai s`mund të jetë njeri i ulët,*
- *ai s`mund të jetë fjalë ndyrë.*
- *Ai që i vepron këto punë, ai s`mund të ietë besimtar”.*

Muhammedi (a.s) ka thënë:

“Musliman i mirë është ai njeri, që prej gjuhës dhe dorës së tij nuk i vjen e keqja të tjerëve”.

Këshilla të përgjithshme rreth raportet me shoqërinë

- Përshëndete i pari me ‘Selam’
- Buzëqeshu
- Bëjë shoqërinë për hir të Zotit, pa interes
- Trego interesim për ta
- Merr pjesë në raste gëzimi e hidhërimi
- Fali dhe tregohu tolerant
- Internohu për ta kur mungojnë
- Trego tekstualisht dashurinë ndaj tyre
- Këshillojë kur ia kanë nevojën
- Jepi komplimente
- Diskuto me ta për gjëra që u interesojnë dhe u pëlqejnë
- Tregohu modest
- Zgjdh fjalët në komunikime me ta
- Vazhdimisht përpigu të krijosh miq të rinj
- Jepu dhurata

Tejmum quhet pastrimi simbolik me dhé të pastër. Tejmumi e zëvendëson ndonjëherë gusulin, e ndonjëherë zëvendëson abdestin, në raste të caktuara dhe në momente të domosdoshme.

Farzet e tejmumit

1. Nijeti.
2. Me dhé të pastër me i dhënë mes-h (përshkim) fytyrës duhet të përfshihet me mes-h tërë fytyra.
3. Me dhé të pastër me i dhënë mes-h duarëve deri në bërryla.

Sunnetet e tejmumit

- Me nis me emrin e All-llahut.
- Renditja e pjesëve të tejmumit, pra në rend të parë me i dhënë mes-h fytyrës, në rend të dytë duarëve etj.
- Mos me qenë pushim i madhe kohore në mes të mes-hit të fytyrës dhe duarëve me gjithë bërryla.
- Mes-hi me i përfshi mirë brendinë e mjekrrës dhe të gishtave dhe lëvizja (ndërrimi i vendit) të unazës.
- Me fillu nga ana e djathtë. Që dhënja e mes-hit të jetë me pjesën e mbrendëshme të shuplakës. Me i vendosë duart në dhé të pastërt pastaj me i ngritur, e pastaj me i shkund pak dhe me i dhënë mes-h fytyrës duke e përfshi të tërën.
- Me i vendosë duart në dhé të pastërt pastaj me i ngritur e pastaj me i shkund pak dhe me i dhënë mes-h duarëve deri në bërryla duke i përfshirë të tëra.

Shkaqet të cilat obligojnë me marrë tejmum janë:

Mungesa e ujit. Sëmundja të cilën e lëndon përdorimi i ujit apo e pengon shërimin. Uji shumë i ftohtë në kohë të ftohtë dhe nuk ekziston mundësia me u ngroh. Posedimi i ujit por ajo sasi e ujit është e domosdoshme për ushqim dhe pije. Ekzistimi i ujit në afërsi por personi frigohet të shkojë me e marrë prej egërsirës ose armikut. Mund të jetë uji në bunarë por nuk ka mjet me nxjerrë prej thellësisë, në atë rast lejohet

Tejmumi. Nëse personi frigohet se mund t'i kalojë koha e namazit e ai nuk do të jetë në gjendje të gjejë ujë para asaj kohe, atëherë merr tejmum.

Çka e prish tejmumin?

Çdo gjë çka e prishë abdesin e prishë edhe tejmumin.

Por tejmumi priset edhe kur të gjindet uji apo ekziston mundësia e përdorimit të ujit.

Specifika të pastertisë për femrat

Hajdi (Menstruacioni)

Hajd do të thotë rrjedhje – qarkullim. Hajd quhet rrjedhja, qarkullimi i gjakut nga organi gjenital i femrës në gjendje të shëndoshë pas bulugit (pubertetit) dhe jo për shkak të lindjes.

Kushtet e hajditë janë:

1. Që femra t'i ketë të mbushura 9 vjetë e më shumë.
2. Nëse ndodhë qarkullimi i gjakut te femra pa i mbushur nëntë vjetë quhet istihada.
3. Që të mos i ketë kaluar femra vitet e menstruacionit, do të thotë që të mos i ketë femra më shumë se pesëdhjetë e pesë vite. Nëse mbi këtë moshë gjaku nuk është si i zi dhe i forte do të thotë i kuq, nuk konsiderohet hajd por istihada.
4. Që gjaku ta ketë ngjyrën e forte të kuqe ose të verdhë ose të ngjajshëm me të verdhë.
5. Nëse gjaku rrjedh në kohën kur gruaja është shtatzënë , atëherë nuk konsiderohet hajd por istihad.
6. Që gjaku të rrjedh më pak se dhjetë ditë, që do të thotë nëse gjaku vazhdon të rrjedh më shumë se dhjetë ditë nuk quhet hajd por istihada.
7. Që qarkullimi (rrjedhja) e gjakut të jetë më së paku tri ditë dhe tri netë.

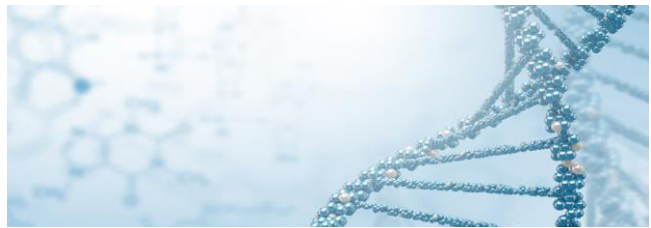

Nifasi (Lehonia)

Nifas(Lehoni) quajmë gjakun i cili rrjedh nga organi gjenital I femrës për shkak të lindjes.

Afati më i shkurtë i nifasit mundet me qenë një kohë shumë e shkurtë.

Afati më i gjatë i nifasit është katërdhjetë ditë, nëse vazhdon të rrjedhë gjaku pas lindjes më shumë se katërdhjetë ditë quhet **istihada**.

Çka i ndalohet femrës në kohën e hajdit (menstruacionit) dhe nifasë (lehonisë)

Femrës në kohën e hajditë dhe nifasit i ndalohen të gjitha veprimet të cilat i ndalohen të papastërtit si: namazi, tavafi, qëndrimi në xhami, mbajtja dhe leximi i Kur'anit por në këto raste I ndalohen edhe gjëra tjera, e ato janë:

1. Agjërimi dhe
2. Marrëdhëniet seksuale me burrin.

Istihada

Istihad quhet gjakderdhja e femrës nga organi seksual për shkak të ndonjë sëmundje jo për shkak të hajdit ose nifasit.

Femrës së cilës i vazhdon gjakderdhja pas hajdit ose nifas, i lejohet çdo gjë si p.sh. namazi, agjërimi, me bë tavaf, me prekë mus-hafin, me lexu Kur'an etj.

Përrjashtim nga i pastërti është se femra me istihad merr abdest për çdo namaz, dhe atë pasi të fillojë koha e namazit.

“Besimtarë të vërtetë janë vetëm ata që besojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe pastaj nuk dyshojnë, por luftojnë në rrugën e Allahut me pasurinë dhe jetën e tyre. Këta janë besimtarë të sinqertë” (Huxhurat:15)

Besimi në Zotin një është kushti i parë e besimit për një mysliman. Shumë njerëz e thonë se e besojnë Zotin, por Zoti duhet besuar ashtu siç na ka edukuar Ai përmes profetëve dhe librave të shpallur.

Besimi në Zotin Një nënkupton bindjen e plotë se gjithçka është krijuar nga Zoti, menaxhohet nga Ai. Bindjen se Ai, Zoti u bënë veç mirë krijesave të Tij dhe se përkushtimi fetar duhet bërë vetëm për hir

Tij. Gjithashtu besimi në Zotin Një përfshinë bindjen se Zoti ka emra dhe cilësi të përkryera, dhe se emrat dhe cilësitë e Tij të bukura, njohja e tyre e shtonë rehatinë e njeriut në këtë dhe botën e përhershme.

Emri Allah në Kuran është përmendur 2697 herë dhe është fjala më e përmendur në Kur'an, këtu përjashtohen përmendjen e Allahut me përemra që në mënyrë të hapur apo fshehur i referohen Allahut. Nëse do i llogarisnim edhe këta përemra ai numër tejkalon 6000-shin. Qëllimi i Kuranit është më tepër ndërtimi shpirtëror prandaj edhe tenton të ndërtojë konceptin mbi Zotin.

Debati për Zotin mes dijetarit Ebu Hanife dhe dijetarit Bizantin

Kur Ebu Hanife hyri në sallën e paraparë për debat, vuri re se dijetari bizantin ishte ulur në podiumin, i paraparë vetëm për udhëheqësit.

– Ebu Hanife iu afrua dhe e pyeti: A keni ardhur ju për të pyetur ?

– Ai iu përgjigj: Po !

Atëherë Ebu Hanifja i tha te zbriste nga ai vend, sepse ai vend ishte paraparë për ata prej të cilëve kërkohet zgjidhje dhe përgjigje, e jo për ata që pyesin!

Bizantini, pa koment, e pranoi vërejtjen dhe, kur imam Ebu Hanife zuri atë vend, e thirri të fillonte me pyetjen e parë.

Ç'ka ekzistuar para Zotit ?! – ishte pyetja e dijetarit Bizantin Ebu Hanife, në vend të përgjigjes, i bëri pyetje:

A kuptoni ju gjësendi nga matematika ?!

Ai iu përgjigj i çuditur :

Po, kuptoj gjithsesi !

Ebu Hanife përsëri e pyeti:

A ka ndonjë numër para numrit një ?

Bizantini u përgjigj:

Jo. Ai është i pari dhe para tij nuk ka asgjë.

Atëherë Ebu Hanife iu përgjigj:

Nëse para numrit një nuk ka asgjë,
atëherë si do të ketë diçka para Allahut Një, të Vetmit!

Atëherë bizantini i drejtoi pyetjen e dytë:

– **Ku gjendet Zoti, në cilin vend dhe në cilën anë?**

Ebu Hanife përsëri e pyeti:

– Më thoni, kur e ndizni qiriun, në ç'anë hedh dritë ai?

Bizantini u përgjigj:

– Në të gjitha anët në mënyrë të barabartë?!

Ebu Hanife, atëherë iu përgjigj:

– Nëse për qiriun, të cilin e ka prodhuar një rob i Allahut i pa njohur, nuk mund ta caktoni anën nga e hedh dritën, si mund ta bëni atëherë për Krijuesin e qiellit, të Tokës dhe të gjithçkaje që ka krijuar?!

Pastaj përfaqësuesi bizantin shtroi pyetjen e tretë:

– **Ç'bën tash Zoti?**

Ebu Hanife iu përgjigj i qetë:

– I zbret nga minberi dhe i përul – pabesimtarët siç je ti, dhe ua ngre famën besimtarëve, siç jam unë.

Pas kësaj dijetari bizantin mblodhi gjësendet e veta dhe i mposhtur u kthye në atdheun e tij.

"O ju qe keni besuar, ruani veten dhe familjen tuaj nga Zjarri, lëndë djegëse e te cilit janë njerëzit dhe gurët" (Et Tahrim: 6),

➤ Përgjegjësia e prindërve ndaj fëmijëve!

Profeti Muhammed a.s. thotë në një hadith: *"Të gjithë ju jeni barinj dhe secili është përgjegjës për tufën e tij. Mëkëmbësi është bari, burri në familjen e tij është bari, gruaja është bareshë në shtëpinë e burrit të saj dhe rojtare e fëmijëve. Pra, të gjithë ju jeni barinj dhe secili është përgjegjës për tufën e tij".*

E në thënie tjera, dhe në përditshmërinë e tij profeti Muhammed na sqaron se kjo është përgjegjësi, jo domosdo e krijimit të kushteve financiare por fillimisht është e edukimit dhe më shumë e edukimit se e çdo gjëje tjetër.

Profeti a.s ka thënë: *"Nuk ka gjë më të mirë që një prind mund ti japë fëmijës, sesa një edukatë e mirë".* Po ashtu ai a.s ka thënë: *"Edukimi i fëmijës nga ana e prindit, është më e vlefshme se dhënia e sadakasë".* Në një hadith tjetër, Profeti a.s ka thënë: *"I fisnikëroni fëmijët tuaj dhe u jepni edukatë të mirë."*

➤ Përgjegjësitë e fëmijëve ndaj prindërve

"dhe Zoti ka vendosur që të mos adhuroni askënd tjetër veç Tij dhe të silleni mirë me prindërit tuaj. Në qoftë se njërin prej tyre apo që të dy i zë pleqëria, mos u thuaj atyre as Of. Ule krahun tënd ndaj tyre me mirësi dhe mëshirë dhe thuaj: "O Zot mëshiroji ata ashtu siç më mëshiruan mua kur isha i vogël".

(Kuran; El Isra, 23-2)

"Ne e kemi porositur njeriun që të silltet mirë me prindërit."

(Kuran, Ankebu,8)

Allahu i Madhëruar na ka urdhëruar që të sillemi mirë me ta dhe t'i respektojmë edhe nëse janë jo mysliman.

"E nëse ata të dy tentojnë që ti të më përshkruash Mua shok, për çka ti nuk ke kurrfarë fakti, atëherë mos i respekto ata, po në çështjet e jetës së kësaj bote të keshë mirëkuptim ndaj tyre," (Kuran; Llukman, 15)

🔹 Prindërit si 'Kartë e Xhenetit'

Muhammedi a.s. thotë: "Xheneti është nën këmbët e nënës".

Muhammedi a.s.thotë: "Prindi është në dyert e mesme (më të mira) të Xhenetit, nëse dëshiron, ruaji e nëse dëshiron, humbi".

Muhammedi a.s. thotë: "Nuk do të hyjë në Xhenet mosrespektuesi i prindërve, as menani (mbartësi i fjalëve), as konsumuesi i alkoolit dhe as ai që i beson sihrit (magjise)".

Muhammedi a.s. thotë: "Allahu ka mallkuar mosrespektuesin e prindërve."

🔹 Raporti me prindërit ndikon në raportin e ndërsjellë me Zotin

- **Kënaqësia apo zemërimi i Zotit**

Muhammedi a.s. thotë: "Kënaqësia e Allahut është në kënaqësinë e prindit dhe zemërimi i Allahut është në zemërimin e prindit.

- **Pranimi i lutjeve**

Profeti (a.s) i tha Omerit (r.a): "Do të vijë një njeri nga Jemeni. Quhet Uejs el Karni (ia tregoi edhe trupin sesi e kishte). Nëse ai njeri lutet për ty, Zoti ia pranon duanë. Prandaj po e gjete atë njeri, thuaji të bëjë dua (lutje) për ty". Uejsi e donte shumë nënën e tij dhe për cilindo që të lutej, Zoti ia hapte derën e qiellit, sepse ai kishte hapur derën e gëzimit të nënës së tij.

- **Ndikon të ofrohem me Zotin**

Ibn Abasi thotë: "Nuk di ndonjë vepër që e afron njeriun

më pranë Allahut sesa mirësia që tregon ndaj nënës së tij."

- **Ndikon edhe në sjelljen e fëmijëve tuaj me ju**

Aliu ra.s. thotë: "Nderoj prindërit, dhe do të të nderojnë fëmijët."

Arsye për nxitim të ndëshkimit në këtë botë

Profeti (a.s) thotë:

"Çdo gjynah Zoti mund ta kalojë për jetën tjetër, ndërsa keqtrajtimin e prindit Zoti e dënon në këtë jetë para jetës tjetër".

Arsye për shtyerje të ndëshkimit në këtë botë

Kur Musai a.s e ftoi Faraonin në besimin në një Zot, ai u bë mëndjemadh dhe zullumqarë

Musai a.s filloi ti lutet Allahut ta shkatërroi atë, mirëpo lutja e tij nuk u pranua vetëm pas 40 viteve...

A e dini pse?!

Pejgamber lutet për shkatërrimin e zullumqarit, cka e vonoi lutjen e tij? Mirësjellja dhe kujdesi ndaj nënës. Po, Faraoni ishte i sjellshëm dhe kujdesej shumë për nënën e tij dhe Allahu nuk e pranoi lutjen e tij vetëm pas vdekjes së nënës së Faraonit.

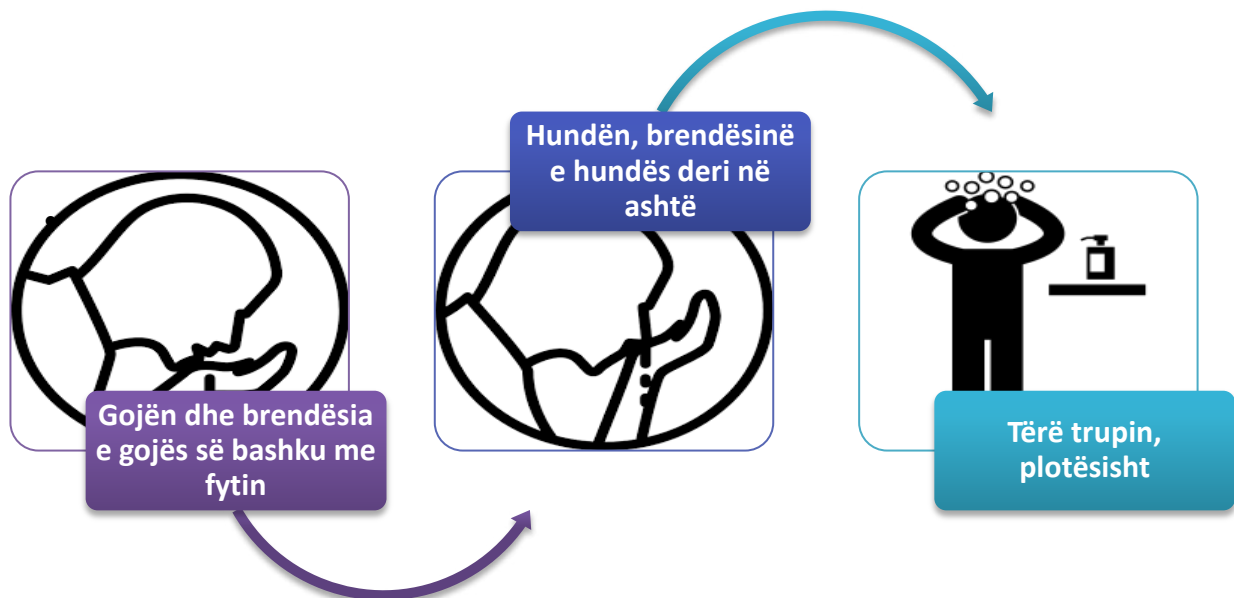
"O ju që besuat, mos iu afroni namazit duke qenë të dehur, derisa të dini se s'flitni, e as duke qenë xhuhubë (të papastër) derisa të laheni, përpos kur jeni udhëtarë. ...". (En-Nisa: 43).

Gusuli është pastrimi i tërësishëm i trupit nga papastërtia, për t'iu lejuar muslimanit të falë namazin dhe të kryej detyrat tjera të adhurimit në islam.

- Allahu ka obliguar pastrimin fizik dhe shpirtëror që të jetë muslimani më efikas, më aktiv dhe më produktiv.
- Pastrimin shpirtëror e ka obliguar për t'u qetësuar, fisnikëruar dhe që të ndriçojë shpirtin.
- Nga definicioni kuptojmë se gusuli është pastrim i tërësishëm i trupit, ndërsa më parë u thase abdesi është pastrim i disa pjesëve të veçanta të trupit, pra gusuli e zëvendëson abdestin, ndërsa abdesi nuk e zëvendëson gusulin.

Farzet e guslit

1. Pastrimi i gojës dhe brendësia e gojës së bashku me fytin të pastrohen mirë.
2. Pastrimi i hundës deri në ashtë.
3. Tërë trupi të pastrohet plotësisht.

Kur obligohet gusli?

1. Ejakulimi, apo dalja e spermës prej organit seksual në mënyrë të rregullt (duke bërë marrëdhënie), apo për shkak të ëndërrimit
- Nëse del sperma për shkak të ndonjë sëmundje apo për shkak të ndonjë rëndësie apo për shkak të ndonjë fatkeqësie, nuk është obligim gusuli, por merret vetëm abdes.
2. Bashkimi i dy organeve seksuale (pa marrë parasysh a ndodhë ejakulimi apo jo)
3. Ndërprerja e menstruacionit (hajdit) dhe kalimi i afatit prej 40 ditësh pas

lindjes (nifasit)

4. Jo myslimani kur t`a pranojë islamin.

5. Besimtari pas vdekjes.

- pas vdekjes së besimtarit shoqëria e ka për obligim ta pastrojë .

- shehidi nuk pastrohet pse gjaku i tij do jetë dëshmi në ditën e kiametits

Sunetet e guslit

Nijeti, para se të pastrohemi të përmendim emrin e Allahut , larja e duarve, larja e pjesës së turpshme para se me pastru tërë trupin, me marrë abdest para se me pastru trupin kur të mirret abdesti, larja e këmbëve vonohet pas marrjes apo përfundimit të gusulit, nëse qëndrojmë në vendin ku mblidhet uji i pastrimit, me fillu me pastru kokën pastaj pjesën e djathtë, e pastaj të majtë, e kështu me radhë me vazhdu me pastru tërë trupin, me pastru trupin tri here.

Besimi në engjëjt apo siç njihen tek ne e emërtimin melaike (melaqe) përfshin besimin në ekzistencën e tyre. Besimi se ata e adhurojnë Allahun ditë e natë pa u lodhur e kryejnë funksionet që janë obliguar si: zbritjen e shpalljeve hyjnore tek profetët, regjistrojnë veprat e mira dhe të këqija, marrin shpirtrat e njerëzve si dhe kryejnë shumë punë të tjera. Nuk e kundërshtojnë urdhrin e Allahut.

► Engjëjt i duanë dhe luten për ata që bëjnë vepra të mira

Ai ju mëshiron juve e edhe engjëjt e Tij, e për t'ju nxjerrë juve prej errësirave në dritë dhe Ai ndaj besimtarëve është shumë i mëshirues. (Ahzab:43)

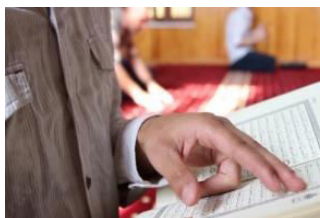
Qiejt e lartë mbi ta (ose qiejt njëri mbi tjetrin) gati pëlcasin (nga madhëria e Zotit ose nga thëniet e çoroditura të idhujtarëve). Ndërkaq, engjëjt vazhdimisht madhërojnë (bëjnë tesbih) duke falënderuar Zotin e tyre dhe kërkojnë falje të mëkateve për ata (besimtarët) që janë në tokë. Ta dini se All-llahu është Ai mëkatfalësi, Mëshiruesi! (, Shura:5)

► Emrat e disa engjëjve dhe funksionet e tyre

Emrat e engjëjve	Funksionet
Xhibrili	Engjëlli i zbulësës hyjnore .
Mikaili	Sjell furnizimin (rizikun)
Azraili	Engjëlli i vdekjes
Israfili	I frynë surit
Engjëjt e afërt (mukarrebun)	Engjëjt që bartin Arshin dhe sillen rreth tij, që lavdërojnë dhe madhërojnë Allahun.
Engjëjt shkruar (kiramen katibin) & mbrojtës (hafidha)	Engjëjt që shënojnë aktet e mira dhe të këqija të njerëzve dhe që i mbrojnë ata.
Munkir dhe Nekir	Engjëjt e ngarkuar me hetim në varr

► Vendet të cilat vizitohen nga engjëjt më së shpeshti:

Ku lexohet
Kurani

Ku mësohen
dituri

Ku lutet Zoti

Ku bëhet
dhikr

Të respektosh veten, do të thotë të respektosh qenien njerëzore thotë dietari Selman Aude.

Etika personale apo individuale përfshinë mënyrën se si njeriu organizon jetën private. Këtu përfshihet dimensionet shpirt, intelekt, ndërveprim dhe fiziku personal.

- ▶ Në dimensionin shpirtëror, përfshihet kujdesin që duhet të shtrojë njeriu në ndërtimin shpirtëror. Të ruaj natyrshmërinë e tij njerëzore, të njoh qëllimin e ekzistencës së tij dhe të punojë në funksion të realizimit të këtij synimi janë çështjet e para të kujdesit shpirtëror. Se si do orientojnë emocionet e tij brenda gjoksit të tij është pjesë e etikës individuale e dimensionit shpirtëror.
- ▶ Dimensioi intelektual ka të bëjë me organizimin e mendimeve dhe energjive të brendshme që reflektojnë edhe në kualitetin e jetës së tij në këtë botë dhe atë se çfarë e pret në ahiret.
- ▶ Dimensioi tjetër është ai i ndërveprimit me të tjerët. Si fletë e vepron me të tjerët do të reflektojë në mënyrën se si të tjerët reagojnë mbrapsht.
- ▶ Dhe dimensioi fizik i etikës përfshinë kujdesin që njeriu duhet të tregoj për shëndetin e tij, për pastërtinë e tij fizike dhe higjienën personale.
- ▶ Karakteri dhe personaliteti
- ▶ Integrimi kulturor dhe toleranca
- ▶ Durimi
- ▶ Pendimi
- ▶ Shpenzimi në rrugë të Zotit
- ▶ Vet-respekti
- ▶ Njerëzit janë me më rëndësi se projektet

Aliu r.a. thotë: - " Bëje veten që të jesh i vazhdueshëm në sjellje të mirë me shoqërinë (në mes teje dhe të tjerët),

- duaje për të tjerët atë çfarë e dëshiron për vetveten dhe
- urreje të keqen për të tjerët ashtu siç e urren për vetveten.
- Mos u bë i padrejtë me të tjerët ashtu siç nuk dëshiron që të tjerët të jenë të padrejtë me ty, më e mirë është për ty që të bësh mirë ashtu siq do të dëshirojë që ajo e mirë të të ndodhë edhe ty."

“Elif, Lam, Mimë. Ky është libri që nuk ka dyshim në të (sepse është prej Allahut) është udhëzues për ata që janë të devotshëm. Të cilët e besojnë të fshehtë, e kryejnë faljen (namazin) dhe prej asaj që Ne u kemi dhënë, ata japin (zeqat, sadaka etj)”. (El Bekare: 1-3)

Namazi zë vend të rëndësishëm në jetën e një myslimanit, mes tjerash edhe për këto motive:

	➤ Është urdhëruar direkt nga Zoti	1
2	➤ Namazi është kushti i dytë i fesë Islame	
	➤ Është lidhje direkte me Zotin.	
	➤ Ti lexon ‘Fatihan’, e Allahu të përgjigjet pas çdo vargu.	
	➤ Të ndihmon të ruash lidhjen e vazhdueshme me Zotin	
	➤ Vlera 5 vakteve është sa e 50	50
	➤ Saktësia e namazit ndikon në veprat tjera	
	➤ Të mbron prej të veprave të këqija	
	➤ Të ndihmon t’i përmbahesh qejfeve	
	➤ Këshilla e fundit e profetit ishte ‘Namazi .. namazi’	
	➤ Namazi është vepra e parë për të cilën do gjykohet njeriu në Ditën e Fundit	
	➤ Namazi të mbanë larg djallin	
	➤ Ka shpërblim të madhë në Botën e Përjetshme	

➤ **Tabela e rekateve të namazit!**

	Sabahu	Dreka	Ikindia	Akshami	Jacia
Sunnet	2	2	4		4
Farz	2	4	4	3	4
Sunet		4		2	2
Vitri					3

➤ **Renditja e lutjeve në rekatet e namuzeve farz!**

	Sabahu	Dreka	Ikindia	Akshami	Jacia
1	Sbhuanekë Eudhubilahi Fatiha (Kewther)	Sbhuanekë Eudhubilahi Fatiha (Kewther)	Sbhuanekë Eudhubilahi Fatiha (Kewther)	Sbhuanekë Eudhubilahi Fatiha (Kewther)	Sbhuanekë Eudhubilahi Fatiha (Kewther)
2	Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami	Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami	Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami	Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami	Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami
3		Fatiha		Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami	Fatiha
4		Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami	Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami		Fatiha (Ihlas) Et-Tehijatu Salavatet Lutjet kuranore Selami

➤ **Kohët e namazit**

Sabahu	Dreka	Ikindia	Akshami	Jacia
Namazi i sabahut fillon me agimin e dritës e zgjat deri në lindjen e diellit.	Namazi i drekës fillon kur del dielli nga zeniti dhe zgjat deri sa të bëhet hija e një objekti sa vet objekti.	Namazi i Ikindisë fillon prej kohës hija sa herë dy herë vet objekti dhe zgjat deri sa të perëndoj dielli.	Namazi i akshamit fillon prej kohës kur perëndon dielli dhe zgjat deri të humbasë drita e kuqe në perëndim.	Namazi i jacisë fillon me humbjen e dritës së kuqe në perëndim dhe zgjat deri në mes të natës.

Pejgamberët janë të parët njerëz në historinë e njerëzimit që janë marrë me organizimin e jetës sociale. Ky institucion (profetësia-nubuveti) është themeluar prej Zotit, me qëllim që njeriu të dijë pozicionin e tij në këtë botë dhe njoh vlerën e tij, të organizojnë jetën duke ndërtuar këtë botë dhe bërë gati për botën e përjetshme.

- Ne besojmë në gjithë profetët e Zotit
- Të gjithë i respektojmë njëjtë.
- Ata që Zoti Vet i ka veçuar ne i nderojmë për të tillë.
- Profeti i fundit i Zotit ka qenë Muhammedi a.s.!
- Ata që qenë dërguar para Muhammedit a.s. qenë dërguar për vende/kohë dhe ngjarje të caktuar, ndërsa Muhammedi a.s. është dërguar për çdo popullë, vend, kohë e ngjarje.
- Pasi themi emrin e cilitdo profet ne themi 'Alejhi Selam' – Paqja qoftë mbi të
- Profetët u kanë përcjellë gojarisht fjalët e Zotit, por disa profetë kanë pasur edhe materiale të shkruara (libra apo fletushka)
- 25 ose 28 është numri i profetëve të përmendur në Kuran
- 12400 është numri i përmendur në një hadith të profetit a.s.
- Profetët qenë dërguar në çdo vendbanim

Pejgamberet e përmendur në Kuran janë 28 :

Adem,
 Idris,
 Nuh,
 Hud,
 Salih,
 Ibrahim,
 Lut,
 Ismail,
 Is'hak,
 Davud,
 Sulejman,
 Iljas,
 Ejesa,
 Junus,
 Jakub,
 Jusuf,
 Shuajb,
 Ejub,
 Dhulkifl,
 Zekerija,
 Jahja,
 Musa,
 Harun,
 Isa,
 (Uzejr,, Llukman,
 Dhulkarnejn)
 Dhe
 Muhammed a.s.

Profetët na mësuan

- Çka është e mirë e çfarë e keqe, çka është etike e çfarë s'është.
- Cili është qëllimi i krijimit tonë!
- Gjithçka që dimë rreth Zotit.
- Çfarë pret Allahu prej nesh.
- Çfarë duhet të presim prej Allahut.
- Rreth çështjeve të kësaj bote dhe botës së përtejme.

Veçoritë e pejgambereve :

- Kanë qenë njerëz të zakonshëm në përbërje fizike, si çdo njeri i komunitetit të vet
 - Ka qenë më superior në aspektin moral dhe intelektual në komunitetin e vet
 - Kanë qenë të zgjedhur prej Allahut
 - Kanë qenë njerëz të besueshëm edhe para se të niste profecia e tyre
 - Ka pas 'mrekullitë mbi natyrore' për të argumentuar profecinë e tij
 - Çdo profet ka deklaruar qartë se ajo çfarë thotë s'është prej tij, por është prej Zotit për mirëqenien e njerëzimit
 - Të gjithë profetët kanë thirrur në monoteizëm
- **Pejgamberet më të zgjedhur – ulul'azmi**

Ibrahimi
a.s.

Muhammedi
a.s.

Isai a.s.

Musa a.s.

Nuhi a.s.

Muhamedi (a.s) i pyeti një herë shokët e tij: *“Cilin njeri e quani te falimentuar?”*

Ata i thanë: *“I falimentuar tek ne o profet i Zotit është ai njeri, që nuk i ka mbetur asnjë grosh në xhep, asnjë dinar e asnjë dërhem”.*

Profeti (a.s) ua ktheu: *“Jo, ky nuk është i falimentuari i vërtetë. I falimentuari i*

vërtetë është ai i ditës së Kijametit, është ai që ka për të dalë përpara Zotit me shumë namaz, me shumë agjërim, me shumë sevape dhe shumë Haxh, por ky njeri ka bërë edhe disa punë të tjera. Ai ka ofenduar dikë, ka sharë dikë tjetër, një tjetër e ka rrahur, ndërsa një tjetri ia ka prekur nderin, ka vrarë dikë dhe ka derdhur gjakun e diku tjetër. Ky fillon dhe jep borxhin e tij. Por atë ditë borxhi s`jepet me para, jepet me sevape. I jep të parit sevapet e veta, derisa e shlyen borxhin e të parit, por ka dy tre apo katër njerëz që u ka borxh, që u ka hyrë në hak. Kështu vjen fundi dhe atij i mbarojnë sevapet, por akoma s`i ka larë borxhet e veta. Atëherë Zoti thotë: “Merr nga gjynahet e këtyre njerëzve, që u ke hyrë në hak!” Njeriu fillon e merr nga gjynahet e tyre dhe ato i rendohen mbi supe, derisa në fund e fusin në Zjarr”.

Në një hadith tjetër Muhammedi a.s. thotë: *“Shtatëdhjetë mijë persona nga ummeti im do të hyjnë në xhenet pa dhënë llogari”.*

Shokët e tij e pyetën: *“Kush janë këta o profet i Zotit?”*

Profeti (a.s) u përgjigj: *“Janë ata që kur sëmuren, nuk ankohen, janë ata që kur janë në hall, nuk kërkojnë nga të tjerët, janë ata që nuk janë pesimistë, por gjithmonë janë të qetë e optimistë dhe ata që gjithmonë i mbështeten Zotit”.*

Një Ditën e Fundit kur

njeriu llogaritet në publik për çdo finesë në kësaj jete, ka një grup të njerëzve që Zoti nuk i vë në siklet. Zoti e merr dikë dhe e afron pranë Vetes. Pastaj lëshon një perde që të mos dëgjojnë njerëzit e tjerë dhe i thotë njeriut: *“Robi Im a i mban mend këta gjynahe”* dhe i tregon për gjynahet që ka bërë. Njeriu i pranon të gjitha duke thënë: *“Po o Zot e mbaj mend këtë, edhe këtë edhe këtë e kështu me rradhë.....”*. Pastaj Zoti i thotë: *“Unë t`i kam mbuluar në dynja, Unë sot po t`i fal të gjitha. Shko dhe futu në xhenet”.*

Namazi i mesditës së premte – Xhumaja

“O besimtarë, kur të thirreni për (të falur) namazin (e xhumasë) në ditën e premte, nxitoni për ta përmendur Allahun dhe pezulloni tregtinë! Kjo, që ta dini, është më mirë për ju! Dhe, kur të përfundojë namazi, atëherë shpërndahuni nëpër tokë, kërkoni nga mirësitë e Allahut dhe përmendeni shumë Allahun, në mënyrë që të shpëtoni...” (Xhumua, 9)

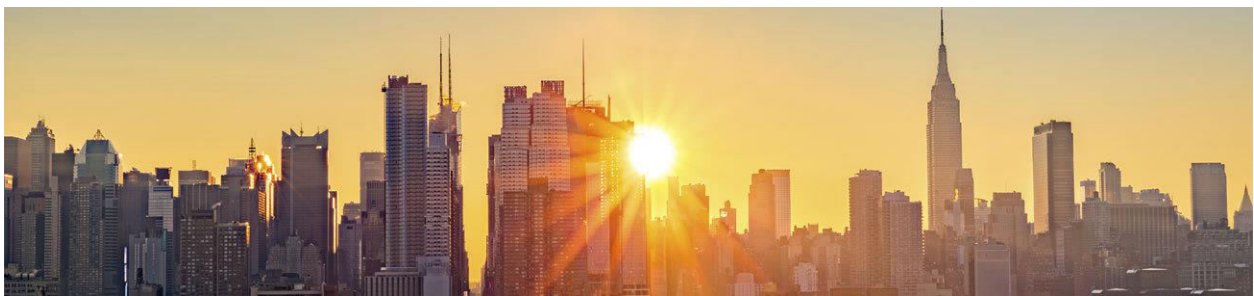
Namazi i xhumasë

4 rekate sunet

2 rekate farz

4 rekate sunet të fundit

- Dita e xhuma është ditë feste për myslimanët.
- Veçori e xhumasë është namazit dhe ligjëratat e shkurtër.
- Dita e xhuma është dita më e mirë e javës!

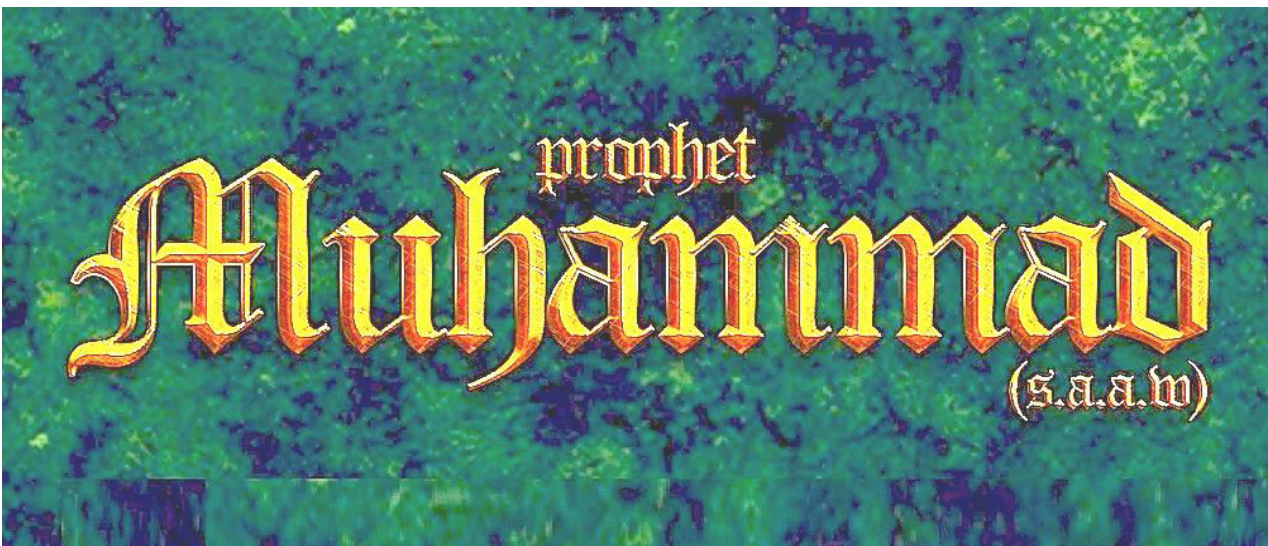
Muhammedi a.s. ka thënë:

“Dita më e mirë, në të cilën lind dielli, është dita e xhuma. Në atë ditë u krijua Ademi (a.s), në atë ditë hyri në xhennet, ditën e xhuma doli nga xheneti, në atë ditë vdiq, në atë ditë do të bëhet edhe Kijameti. Kur të vijë dita e xhuma, shtoni salavatet mbi mua”.

- **Veprime të preferuara të bëhen ditën e xhuma!**

	Pastrimi i tërë turpit		Veshja e rrobave të bukura		Parfymosja
	Pastrimi i dhëmbëve (me miskav)		Të bërit lutje vazhdimisht		Të thanit e shumë të salavateve
	Leximi i Kaptinës ‘Kehf’		Dëgjimi me vëmendje i hytbes (ligjëratës)		Bamirësi

- ▶ Muhammedi a.s. është i dërguari i fundit i Zotit. Ai nuk është themelues i Islamit. Ai ka vazhduar të thërras në fenë Islame të pastër që ishte fe edhe e profetëve para tij që prej njeriut dhe profetit të parë.
- ▶ Muhammedi a.s. është dërguar për të gjithë kombet, etnitë dhe është i fundit në radhën e profetëve.
- ▶ Myslimanët nuk e adhurojnë Muhammedin a.s., por e besojnë atë për të dërguar të fundit të Zotit!

Bindja në deklarin 'Muhammedi a.s. është i dërguar i Allahut' përfshinë:

- Besimi në gjitha thëniet dhe veprimet e tij a.s.
- Bindja se duhet të veprohen ato që ka porositur dhe rekomanduar të veprohen, e të përmbahemi prej atyre që i ka ndaluar apo i ka urryer të veprohen.
- Që Allahu të besohet dhe adhurohet sipas asaj si është rishikuar nga ai (Muhammedi a.s.) si i fundit prej të dërguarve të Zotit.

- ▶ Të shumtë janë njerëzit që vetëm dy, tre ditë pasi të vdesin harrohen edhe nga familja e tyre, por ishte dhe pa dyshim vazhdon të mbetet më i dashuri dhe më i respektuari nga gjitha qeniet humane, ai Mësuesi ynë, Pejgamberi i fundit i Zotit, Muhammedi a.s. 14 shekuj nga udhëtimi i tij në Jetën e Përtejme, zemrat e njerëzve rrahin për të më shumë se për këdo tjetër, përshëndetjet për të nisen nga çdo anë.
- ▶ Afër dy miliard njerëz që e duanë e respektojnë dhe vazhdimisht përmendin emrin e tij.
- ▶ Në asnjë moment brenda 24 orëve nuk kalon pa u përmendur emri i tij diku në botë (salavatet brenda në namaz, jashtë namazi, emri i tij është pjesë e ezanit).
- ▶ Emri Muhammed është emri më i përhapur në botë.
- ▶ Ai është përshkruar si një 'Kuran që ecën'!

▶ Raporti i profetit Muhammed a.s.me fëmijët!

Dy burra të lodhur nga një udhëtim i gjatë, Muhamedi (a.s) dhe Ebu Bekri (r.a), i arrijnë përfundimisht disa ditë më vonë myslimanët nga Medina, të cilët kanë ardhur t'i takojnë ata në kodrat e "Senijetul-Veda". Ata që po vinin nga Medina, ishin djem dhe vajza të veshur me rrobat më të mira, duke u rënë tambureve dhe duke kënduar një këngë të gëzueshme "Taleal Bedru Alejna". Në atë çast profeti shkoi në anën e fëmijëve, për të treguar haptazi se ai i vlerësonte ata dhe u jepte rëndësi dhe t'i informonte ata për këtë. Ai i pyeti fëmijët: "A më doni?" Ata u përgjigjën njëzëri: "Po, të duam shumë o i dërguar!" Pastaj duke u dhënë lajme të mira dhe duke i përgëzuar, profeti tha: "Beto hem se dhe unë ju dua".

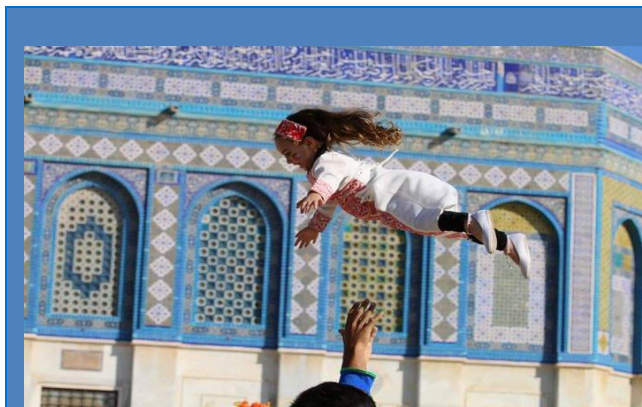

Shokët e profetit kanë treguar shpesh, se profeti (a.s) shkonte tek Hasani dhe Huseini, ose ndonjëherë i thërriste të shkonin tek ai, i përqafonte dhe i puthte ata. Ai nuk e kishte këtë sjellje vetëm me fëmijët e tij, por me të gjithë fëmijët.

Profeti Muhammed a.s. bënte shaka të matura dhe kuptimplota, të cilat në të njëjtën kohë kishin plot urtësi dhe udhëzime për nipërit e tij dhe për fëmijët e tjerë.

Një shok i quajtur Mahmud b. Rabi tregon, se kur ishte 5 vjeç, profeti (a.s) kishte marrë pak ujë nga një kovë dhe ia kishte hedhur në fytyrë, të njëjtën gjë kishte bërë dhe me fëmijët e tjerë"

Profeti e praktikonte shumë këtë gjë. Sa herë që shkonte për vizitë tek vajza e tij Fatima, ai i hipte në shpinë nipërit e tij (Hasanin dhe Huseinin) si shenjë dashurie. Njëherë ai u fal me mbesën e tij Umame në shpinë.

"...hani dhe pini e mos e teproni, pse Ai (All-llahu) nuk i do ata që e teprojnë (shkapërderdhin)."

(Kuran; A'raf; 31)

Islami duke qenë prej Zotit, ka përfshirë organizmin e rafinuar të gjitha aspekteve të jetës së njeriut. Mënyra e të ushqyerit dhe pirjes s'ka mundur të lihet anash, para se gjithash për faktin se 'nevoja për ushqim' është prej instinkteve kryesore për ekzistencën e njeriut por edhe për atë se

kequshqyerja çfarë efekti mund të ketë .

Pejgamberi alejhi selam, ka thënë:

"Ena më e keqe e birit të Ademit është barku i tij. Birit të Ademit i mjaftojnë vetëm disa kafshata për të jetuar. Nëse kjo është pak për të, le ta lërë një të tretën e stomakut për ushqim, një të tretën për pije, dhe një të tretën për të marrë frymë."

"dhe një të tretën për të marrë frymë."

Etika e ngrënies

1. Pastrimi i duarëve
2. Të thënit e 'bismilahit' para se me nis ngrënien e ushqimit
3. Përzgjedhja vetëme ushqimit hallall
4. Përzgjedhja e ushqimeve të shëndetshme
5. Ngrënia me dorën e djathtë
6. Ngrënia para vetës
7. Rekamonadohet që ushqimi që mund të bie prej dorës, të pastrohet dhe të hahet.
8. Të komplimentohet përgaditësitë ushqimit dhe të mos kritikohet ushqimi!
9. Nuk lejohet ngrënia në enër prej ari dhe argjendi
10. Falënderimi i Zotit në fund të ushqimit dhe pastrimi i duarëve

Etika e pijes

1. Të thënit e bismilahit para prijes
2. Pirja me dorën e djathtë
3. Preferohet të pihet ulur
4. Të paizohet tre here gjatë pirjes.
5. Të mos tepruhet nësasi

"Dy gjëra e vdesin zemrën: të folurit dhe të ngrënit e shumtë." - Fudajl ibn Ijadi

➤ Namazi me komunitet - xhemat

Namazi me xhemat konsiderohet namazi që falet në grup, dy e më shumë persona, e që një u prinë përpara si imam.

- Për meshkujt është sunnet që farzet e pesë kohëve të namazit t'i falin me xhemat. Për namazin e xhumasë, xhemati është farz.

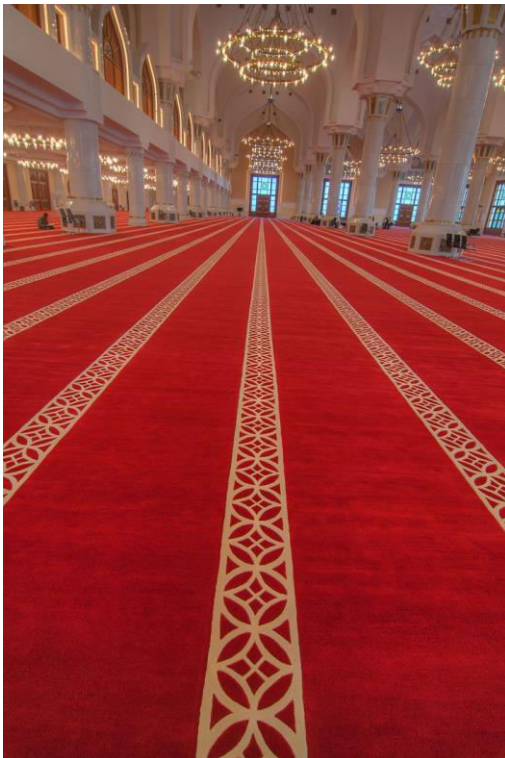
Muhammedi a.s. thotë:

- *“Namazi i njeriut në xhemat është më i vlefshëm se namazi i falur në shtëpinë e tij apo në treg për njëzet e disa shkallë.*
- *Kush merr abdes në formën më të mirë, pastaj shkon në xhami me të vetmin qëllim që ta falë namazin me xhemat, duke mos i interesuar asgjë tjetër, për çdo hap të tij i shtohet nga një gradë dhe i shlyhet në një mëkat derisa të hyjë në xhami, e kur të hyjë në xhami, atëherë në namaz është aq sa e ka përfshirë namazi.*
- *Secilin prej jush e bekojnë engjëjt, derisa të gjendet në vendin ku është falur namazi, e ata thonë: “O Zot, mëshiroje! O Zot, fale! O Zot, pranoja pendimin”. Engjëjt veprojnë kështu përderisa njeriu të mos fillojë t’i mendojë të tjerët, apo ta prishë abdesin në xhami”*

27

➤ **Arsyet që na lirojnë nga namazi me xhematë në Xhami:**

- Për shkak të temperaturës së larte ose të ftohtit;
- Nëse bie shumë shi, borë ose breshër; nëse është shumë lagështi ose nata shumë e errët;
- Për shkak të sëmundjes ose verbërimit;
- Nëse njeriu është pa këmbë ose me shkallë të lartë të invaliditetit të këmbës;
- Nëse personi është tepër i moshuar;
- Nëse gjatë rrugës mund të kërcënohet pasuria dhe jeta e besimtarit;
- Nëse njeriu është mysafir – udhëtar;
- Nëse është i zënë me studimin e shkencave fetare; dhe
- Nëse vuan nga ndonjë sëmundje ngjitëse ose nëse frikohet se në shoqëri do të takohet me ndonjë person prej të cilin mund t’i ngjitet sëmundje.

➤ **Kush që duhet t'i plotësojë ai që u bëhet imam xhematit :**

1. Të jetë mysliman. (Të njohë dhe besojë gjitha kushtet e besimi dhe të praktikojë fenë)
2. Të ketë hyrë në pubertetet
3. Të jetë i ndërgjegjshëm. (Pijaneci dhe i çmenduri nuk mund të bëhen imam)
4. Të jetë mashkull. (Femra nuk mund t'u bëhet imam meshkujve)
5. Të dijë të këndojë drejt së paku Fatihanë dhe një ajet. Ai që nuk mëson përmendsh një ajet, po edhe nëse e mëson, ai që nuk mund ta këndojë me texhvid, por e këndon si melodi, nuk mund të bëhet imam.
6. Të jetë pa të meta. Ai që është me të meta të arsyeshme, nuk mund t'u bëhet imam i atyre që janë pa arsye.

➤ **Si duhet veprorë xhemati në namazin pas imamit!**

1. Duke qëndruar në namaz para se ta shqiptojë tekbinin, duhet bëjë nijet me zemër se i drejtohet imamit duke thënë: iu drejtova imamit"
2. Thembra e xhematit duhet të jetë mbrapa thembrës së imamit.
3. Imami dhe xhemati duhet bërë nijet të falin të njëjtin namaz farz.
4. Ndërmjet imamit dhe xhematit nuk duhet të jetë safi i femrave.
5. Të mos ketë distancë tëm madhe mes imamit dhe xhamtit.

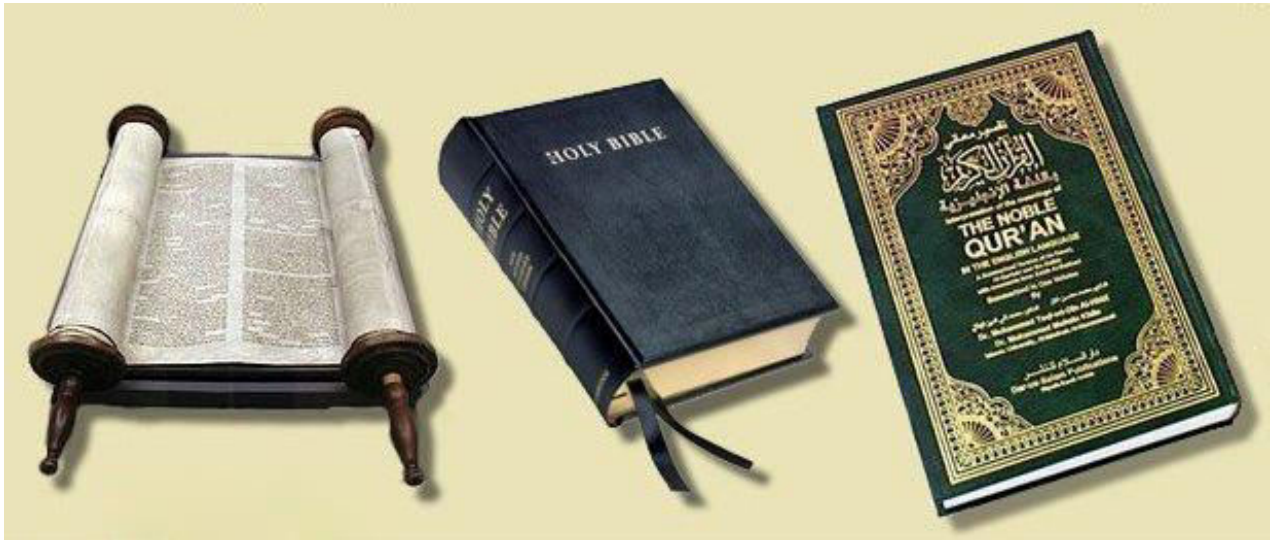

Muhammedi a.s. ka thënë: "Sa herë që besimtari shkon në xhami, Allahu xh.sh. për këtë i përgatit një vend në Xhennet."

Muhammedi a.s. ka thënë po ashtu: "Kur dikush prej jush e plotëson mirë abdesin dhe pastaj shkon në xhami për ta falë namazin, Allahu xh.sh. i gëzohet kësaj vizite, sikur që gëzohen të afërmit kur e shohin ndonjë familjar të vetin që u ka munguar."

“ O ju që besuat, besoni vazhdimisht All-llahun, të dërguarit të Tij, librit që gradualisht ia shpalli të dërguarit të Tij dhe librit që e pat zbritur më parë.” (Nisa:136)

Besimi në librat shpallur nënkupton besimin në të gjitha librat e shpallur hyjnor apo edhe formate tjera të shkruara si fletushka, përmes të cilave Zoti i ka njoftuar njerëzit për mënyrën e organizimit të jetës së tyre.

Duhet besuar se ato tekste përmbajnë të folurit hyjnor që është prej Zotit.

Duhet besuar të katër librat hyjnor të njohur:

KURANI Muhammedit a.s.

TEVRATI Musa a.s.

INXHILI Isai a.s.

ZEBURI Davudi a.s.

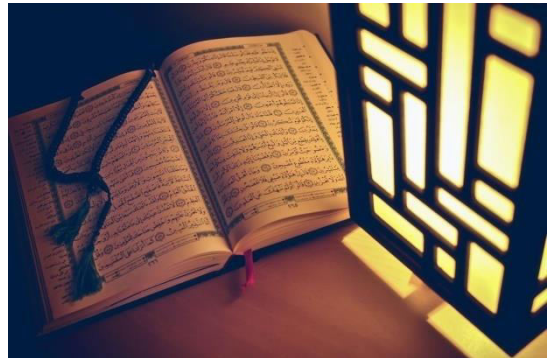
Ashtu siç ka njoftuar Zoti vet në librin e Tij të fundit Kuranin që është libër i ruajtur dhe i paprekur nga ndërhyrja njerëzore, për librat tjerë para Kuranit duhet pasur rezervë gjatë studimit të tyre, me që në to ka pasur deformime dhe shtrembërime.

Përndryshe, çdo herë zbritja e fundit hyjnore ose thënë ndryshe përditësimi hyjnor i shpalljeve me këtë rast Muhammedi a.s. dhe Kurani kanë derroguar shpalljet e më hershme dhe vetëm këto të fundit janë valide.

përveç Kuranit i cili është ruajtur i paprekshëm nga shtrembërimet dhe deformimet. Allahu i Lartësuar thotë në Kuran: **“Ne e zbritëm përkujtimin dhe Ne e ruajmë atë.”** (Kuran; El-Hixhr 9)

➤ **Cila është detyra jonë në raport me Kuranin?**

- Fillimisht duhet besuar se Kurani fjalëpërfjalshëm është tekst prej Zotit të Lartë.
- Pastaj duhet lexuar me bindje fetare
- Pastaj duhet studiuar me detaje
- dhe pasi të kemi arritur një të kuptuar solid nga ai, të përqijemi në mënyrën më të mirë të ua përcjellim tjerëve.

➤ **Fakte rreth Kuranit!**

Lexim 40	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuptimi i fjalës Kuran është 'lexim' , 'recitim'. ➤ Profeti Muhammed ishte në moshën 40 vjeçare kur i ka nisur për herë të parë shpallja.
Ramazan 23	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kur ka nisur për herë të parë zbritja e Kuranit ka qenë muaji i Ramazanit ➤ Zbritja e Kuranit ka zgjatur për 23 vjet
Meke Medine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Periudha e zbritjes së Kuranit mund të ndahet në dy epoka kryesore: Zbritjet që i kanë ardhur në kohën e qëndrimit të tij në Meke dhe pjesa tjetër që është zbritur në Medine (dhe rrugës për atje).
86/28	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Numri kaptinave të zbritura në Meke është 86 ndërsa i atyre në Medine është 28 kaptina.
Xhibrili	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Profeti Muhammed a.s. përsëriste gjithë çfarë i kishte zbritur nga shpallja, çdo vit në prezencë të engjëllit Xhibril. Përveç në vitin e fundit të jetës së Tij, kur zbritja e Kuranit po kompletohej, ai profeti Muhammed a.s. e përsëriti dy herë gjithë Kuranin.
114	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kurani ka 114 kaptina. Për t'u bërë më i lehtë është ndarë në 30 pjesë që njihen edhe si 'xhuzë'.

Emra të Kuranit

El Kitab – Libri

Edh-Dhikër- Përkujtim

El Furkan- Dallues

En Nurë-Drita

Cilësi të Kuranit

El Mubarek – I bekuar

Huda – Udhëzues

El Kerim – I nderuar

El Hakim – I urtë

El Fasël – Ndarës

Ai qe pështyn në tokë ai nuk e do vatanin!

A e do nënën tënde?

A e ke pështyrë ndonjëherë? A e do babën tënd? A ia ke shkarkuar ndonjëherë mbi shpinë koshin e plehrave ?

Atëherë përse po e këndon këngën "Oj Kosovë oj nëna ime", kur ti në anën tjetër po e ndot këtë tokë.

➤ **Jakup Asipi**

Çfarë është ambienti?

➤ **Tek ambienti hyn gjithçka që e rrethon trupin e njeriut.**

Një ditë, Ebu Dardai po mbillte një arrë (pemë frutore). Një burrë që kaloi pranë tij, e pyeti i çuditur: "Çfarë po bën o Ebu Darda?"

Ai iu përgjigj: "Po mbjell një arrë."

Burri i tha: "E ç'të duhet të mbjellësh arra ty?! Ti je i moshuar dhe nuk do të të jepet mundësia t'i shojsh frutat e saj!"

Ebu Dardai ia ktheu: "E ç'të keqe ka, nëse e mbjell unë, kurse frutat ia shijojnë të tjerët?!"

Edhe pse ishte i moshuar dhe nuk kishte

shpresë që t'i shijojë frutat e arrës, ky shok i Profetit a.s, mendonte për të tjerët. Ai ishte largpamës dhe duke mbjellë pemë, kontribonte në mbrojtjen e ambientit.

Gjersa në Islam kujdesi për ambientin ka ekzistuar tek gjitha thirrjet profetike dhe veçantë në Kuran dhe nga profeti Muhammed a.s., pjesa e tjetër e botës ka nisur të diskutoj rreth 'kujdesit për ambientin' tek në vitin 1972 në konferencën e mbajtur në Stokholm. s

- Profeti ynë, thotë se të heqësh një mbeturinë nga rruga, konsiderohet si sadaka (lëmoshë).
- Profeti Muhamed a.s, ishte shumë i dhënë pas pastërtisë dhe ambientit.
- Muhammeid a.s. ka thënë: "Nëse Kijameti është duke ndodhur, e dikush prej jush ka në dorë një fidan, nëse ka mundësi për ta mbjellë atë, përpara se të ndodhë Kijameti, atëherë le ta mbjellë".
- Allahu ka tërhequr vëmendjen për kujdes ndaj ambientit në çdo situatë:

"E, kur largohet, përpiqet të bëjë të këqija në tokë, duke shkatërruar të mbjellat dhe bagëtinë. Por Allahu nuk e do shkatërrimin." (Bekare, 205)

Ky ajet që iu shpall Profetit a.s, iu shpall për një person që quhej Ahnes ibnu Sherik. Ai ka një histori të çuditshme. Librat e biografisë së Profetit a.s, tregojnë se Ahnes ibnu Sherik erdhi tek i dërguari i Zotit dhe pranoi islam. Ai dëshmoi në prezencën e Profetit a.s, se nuk ka zot tjetër përveç Allahut fuqiptotë dhe se Muhamedi a.s ishte robi dhe i dërguari i Zotit. Pasi u bë musliman, ai mori rrugën për në shtëpi. Gjatë rrugës, u ndal pranë një fshati musliman, ku dalloj shumë pemë dhe kafshë. A e dini çfarë bëri ai? Ai filloi të

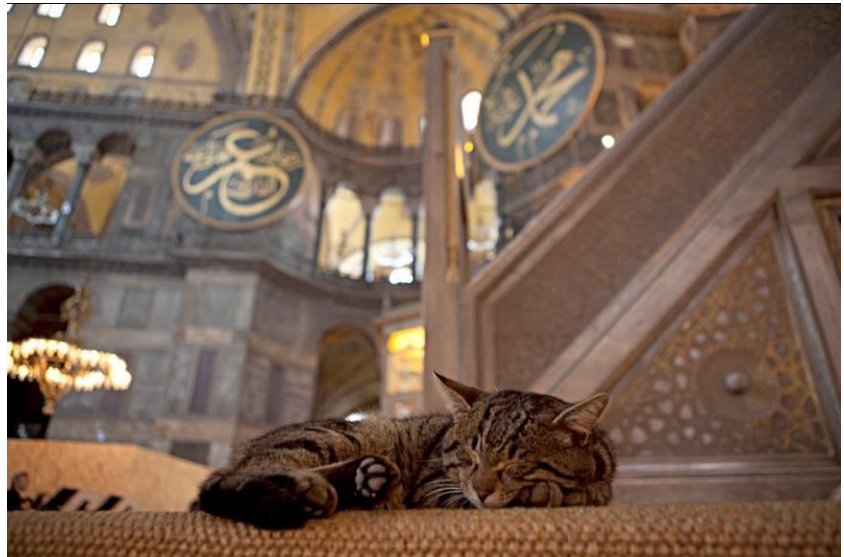
presë pemët dhe të therrë kafshët pa asnjë arsye. Për këtë, Profetit a.s iu shpall ajeti:

"E, kur largohet, përpiqet të bëjë të këqija në tokë, duke shkatërruar të mbjellat dhe bagëtinë. Por Allahu nuk e do shkatërrimin." (Bekare, 205)

Nga ky ajet, kuptojmë që Zoti i madhëruar nuk e pranon ndotjen e ambientit, nuk e don atë person që nuk e respekton pastërtinë dhe ambjentin e pastër.

➤ **Kujdesi dhe mëshira e veçantë për kafshët si pjesë e ekosistemit**

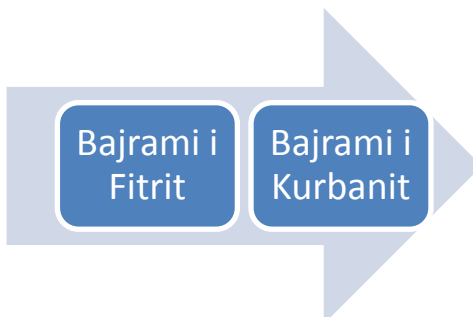
➤ Një herë, Aishja r.a. i kishte hipur një deveje zemëra. Ajo filloi ta çonte para e mbrapa në një mënyrë të ashpër, për ta qetësuar. I Dërguari i Allahut i tha Aishes r.a: "Sillu butë ndaj kafshës, sepse, kudo që të ndodhet butësia, e zbukuron atë vend. Çdo sjellje në të cilën s'ka butësi, është e keqe".

➤ Njëherë, një njeri që po udhëtonte, kishte shumë etje. Gjeti një pus, hyri në të, piu ujë dhe doli jashtë. Por ç'të shihte: Një qen kishte nxjerrë gjuhën një pëllëmbë dhe nga etja po lëpinte tokën e lagur! Njeriu bëri në vetvete një llogari ndërgjegjeje dhe tha: Ky qen është i etur ashtu siç isha unë! Menjëherë hyri në pus, e mbushi këpucën e tij me ujë, ia mbylli grykën, doli jashtë dhe i dha qenit ujë. Allahu u kënaq nga sjellja e këtij njeriu dhe e fali". Sahabët thanë: "O i Dërguari i Allahut! A kemi sevape edhe për kafshët?" I Dërguari i Nderuar tha: "Për çdo gjallesë ka sevape".

➤ Namazi i Bajramit

- Fjala Bajram në shqip përkthehet si Festë. Bajrami është festa më e madhe e myslimanëve.
- Namazi i Bajramit falet dy herë në vit, në Bajramin e Fitrit dhe atë të Kurbanit.

- Falja e namazit të Bajramit është **vaxhib**. Namazet e bajramit janë dyrekatësh. Falen me xhemat dhe nuk mund të falen vetëm.
- Falet ditën e parë të Bajramit, në një afat të caktuar pas lindjes së diellit.
- Kushtet e namazeve të bajramit janë si kushtet e namazit të xhumasë. Por këtu hytbeja është sunnet dhe lexohet pas namazit.

➤ Si falet namazi i bajramit

1.

- Nijeti: Vendosa me fal namazin e Bajramit, u ktheva nga kibleja, iu drejtova imamit.
- Marrim tekbir pas imamit dhe këndojmë 'Subhaneke'

2.

- Pas Subhanekes marrim tre tekbire, duke ngritur duart deri tek veshët.
- Pas tekbireve duartë i lidhim si në çdo namaz dhe përcjellim leximin e Fatihës dhe surës që këndon imami.
- Pastaj pas imamit shkojmë në ruku, sexhde dhe ngitemi në rekatin e dytë.

3.

- Në rekatin e dytë përcjellim imamin tek këndon Fatihan dhe një sure.
- Pas tyre merret 3 tekbire duke i ngritur duart deri tek veshët.
- Në tekbrin e katër shkojmë në ruku, seshe dhe japim selam.

Tregohet se një herë, Ebu Bekri hyri në shtëpinë e Profetit a.s gjatë bajramit, ku gjeti dy vajza të cilat këndonin dhe i binin defit.

Ai u bërtiti për këtë akt dhe u tha: *"A me fyellin e shejtanit në shtëpinë e të dërguarit të Zotit?!"* Ndërkohë, Profeti a.s ishte shtrirë dhe ishte mbuluar duke fjetur. Ebu Bekri kujtoi se meqë Profeti a.s ishte duke fjetur, i kishte sjellë Aisheja në shtëpi.

Profeti a.s u ngrit dhe i tha: *"Lëri o Ebu Bekr. Çdo popull ka festat e tij dhe kjo është festa jonë. Hebrenjtë duhet ta dinë se feja jonë ka ditë pushimi dhe argëtimi, se unë jam dërguar me fenë e tolerancës."*

Veprimet e preferuara në ditën e Bajramit

- Pastrimi i gjithë trupit
- Ngërnja e pak hurmeve (mundësisht numër tek)
- Përzgjedhja për të veshur rrobat më të bukura
- Parfumosja
- Këndimi i tekbireve
- Kthimi në rrugë tjetër nga rruga e shkuarjes
- Dhënia e vitrave para namazit të Bajramit (Bajrami i Fitrit)
- Prerja e Kurbanit pas namazit të Bajramit (Bajrami i Kurbanit)
- Urimi i tjerëve për Bajram

